Opr. R. Jakoda 1934.

OPISANIE POLSKIE

Polska graniczy na południe z Węgrami odktorych ię dzielą gory tatry tak zey od Siedmio grockiego Xięstwa y Moldawy. Na wschod z Tureckiemi. Tatarskiemi y Moskieskiemi Prowinciami. Na pułnoc z Inflantami y Prusami y Morzem Baltyckim. Na zachod z Brandeburczykiem Sląnskim y Morawą. Iazaś wszystka z Ziemi cerkomferencya na trzy dzieli się Prowincye Wielgo Polską Małą Polską y Litewską. Lubo insi na dwie tylko ię dzieli części to iest na samę Polskę y Litwę a todlatego że z: Narody w niey publiczne sprawuią obrzędy Senatorowie y Urzędnicy Koronni y Litewscy. Tezas Prowincye na Woiewodzctwa do Prowincyi Wielgo Polskie należą te XI: Poznan: Sieradz-

ku

kie, Łęczy. Brzeskie czyli kuia. Inowrocła
wskie Płockie Mazo: Rawskie Helmin:
Malborskie Pomorskie.
Do Prowi Mało Polskiey na stępuiące
należą Woiewodztwa. Krakowskie
Sądomierskie Kijowskie Ruskie Wołyn
skie Podolskie Lubelskie Belskie Pod
laskie Bracławskie Czerniechowskie Xięstwa
zas wielkiego Litewskiego tesą: Wilen
skie Trockie Xięstwo Zmudkie Smo
lenskie. Nowogrockie Witemberskie Brze
scianskie Połockie Mscisławskie. Min
skie y Inflanckie. Te zas Prowincye
pomienione rzeki do nawigacyi spo
sobne oblewaią Dunaiec San Bug
Wisłok Warta Pilica Poprot y Wi
sła przez ktorą wielką mnogość
rozmaitego zboża do Portu Gdan
skiego zeglugą zwykli z Polski co
rocznie

Rocznie prowadzic. Gortez bar
dzo wysokich y wspaniałych obfituiących
w złoto w srebro y w insze kruszce, osobliwie
zaś w żupy solne wiele się znayduie nie
mniey obszernych lasach wroznego drzewa.
y wroznego zwierza obfituiących, temu
Xiestwo Hołdowne Kurlandzkie Brandenburskie
Krolestwu Polskiemu Brandeburskiego
zaś Włochy y Moldawy nie teraz do Polski
nienależą

OPISANIE WOJEWODZTW ZIEM PROWINCYI WIELGOPOLSKI

WOJEWODZTWO Poznansie
Ma za herb Orła białego bez korony
w czerwonym polu Krzesłowych Senato
row 3ch Bi: Wo: Kaszte. Powiatowych
kasztelanow 6: Miedzyrzyckiego, Ro
gozinskiego, Strąpskiego Przeminskie
go Krzywinskiego y Santockiego ou

drzez

dziez 14 Podkomorzego Generała Wielgopolskiego czyli Starostę Chorą zego Sędziego Ziemskiego Stolnika Podczaszego Podsedka Podstolego Czesnika Łowczego Woyskiego Pisca rza Ziemskiego Miecznika y Skarbnika Pawiaty zas są te wtym Woiewodztwie własny Poznanski Ziemia Wschowska koscianska y Wałecki na Seym obiera Posłow 12, na Trybunał Lubelski Deputatow 4 na Komissyę do Radomia Komisarzow dwoch wtym tez Woiewodztwie są nay znacznieysze Miasta Poznan Sroda Miedzyrzyczi Paradyz Lubel to Woiewodztwo razem z Kaliszkiem Seymikuie w Srodzie

WOIEWODZTWO Kaliszkie.

Zaszczyca się Senatorami 4 rom ca

Aryko

Arcy Biskupem Gnieznińskim Woie
y Kasztelanem Kaliskim y Kasztela
m Gnieznińskim. Powiatowych teź ma
Kasztelanow 4rech Lędzkiego Na
kielskiego Biechowskiego Kamińskie
go. Powiatow zas 6: Własny Kaliski
Koniński. Pydrski Gnieznieński Krań
ski Miasta zamykaią te w sobie zna
cznieysze Kalisz Gołuchow Kazmierz. Urzę
dnikow ma tych ktore y Woiewodztwo Pozna
ńskie Herbowny zaś zaszczyt Wienniawa
to iest Zubrza głowa z pierscieniem.

WOIEWODZTWO Sieradzkie

Senatorow ma 2och Krzestowych Wo.
y Kasztelana Powiatowych zas Ka
sztelanow 4rech. Rospirskiego Spicy
mierskiego Konarskiego y Sieradzkie
go. z wyż pomienionych Urzędnikow ma
teź ma. Powiatow ma 4 Własny Sieradzki
Szadkowski Piotrkowski y Radomski.

Rawonski

sławnieysze wnim są Miasta te Sieradz
Warta Szadek Piotrkow Radomsko
y Koniecpol ziemia Wielonska na
leży do tego Woiewodztwa w ktorey
iest Powiat Ostrzeszowski osobno sa
ma się rządzi ma Kasztela iednego
własnego y Senatorow Grodowych
2ch Bolesławskiego y Grabowskie
go znacznieysze ma Miasta Wilon Bo
lesław Ostrzeszow za herb ma baran
ka z chorągwią y z krzyżem.

WOIEWODZTWO Łęczyckie.

Senatorow Krzesłowych ma dwoch Wo.
y Kasztel. Powiatowych 4: Brzescinskie
Inowłockiego Konarskiego Łęczyckie
go inszych Urzędnikow ma tych co
y Woiewodztwo Poznanskie dzieli się
na Powiatow 4 własny Łęczycki Brze
ski Orłowski Inowłocki w Łęczy
cy Seymikuie ma za herb Orła białe

go w

tego w czerwonym polu a w białem po
lu lwa czarnego między zas inszemi Mia
steczkami sławnieysze dwa Łęczyce
y Inowocł.
WOIEWODZTWO Brzeskie czyli kuiawskie
Iest sławione zma Senatorami Krze
słowemi Biskupem Wo: y Kasztelanem
Powiatowemi trzema Kowalskim Kru
swickim Słonskim Urzędnikami temi
co y Poznanskie Rycerstwo tego Woie:
wodztwa Seymikuie w Radzieiowie
razem z Rycerstwem Inowłocławskim
Powiatow ma 4 Brzeski Kuiawski
Kruswicki Kowalski. Herbowny tego
Woiewodztwa Zaszczyt pul Orła
białego y pul Lwa czarnego w zło
tym polu Miasta teznacznieysze Brze
scie Wrocławek Radzieiow Kruswica.
WOIEWODZTWO Inowrocławskie
Senatorow Krzesłowych 2ch Wo: y
kasztelana

Kasztelana Powiatowych 2. Byd
goski y Konarski y Powiatow dwa
Inowrocławski Bydgowski Seymi
kuie w Radzieiowie wraz z Kuiawskim
y Herbu tez są iednego te dwa Woiewodz
twa. Ziemia Dobrzyńska sama się
przez się rządzi. Kasztelanow Powiato
wych tylko ma 3. Dobrzyńskiego Ry
pinskiego y Sięnskiego Urzędnikow
ma wszystkich coy w Poznanskim
Woiewodztwie Seymiku ie w Lipnie
Miasta tey ziemie sławnieysze są
Dobrzyn y Lipien y Bobrowniki od
Kuiaw Wisła Ziemię tę dzieli za herb
ma głowę człowięczą z rogami y korona
mi 2 ma.

WOIEWODZTWO Płockie.

Ma Senatorow 3 ch Bisku. Wo. y Ka.
Powiatowych 3. Racięski y Lipski Urzę
dnikow tych coy w Poznanskim Sey
mikuie

w

mikuie w Raciązu Powiatowych
3ch ma własny Raciąski Płonski
y Ziemię Zakrzeską Miast znacz[niey]
szych znayduie się Płocko Ra
ciąsk Zawkrzyń za Herbma Or
ła czarnego na ktorego piersiach
litera pe.
WOIEWODZTWO Mazowieckie.
Senatorow ma 3ch Woiy Kasztela
na Powiatowych 6sci War
szawskiego Wieskiego Wysogro
ckiego Zakrocinskiego Czechowskie
go Liwskiego Ziem ma 10.
Warszawskę Wiskę Wisogrockę
Zakrocimskę Czechowkę z tych
Ziem każda ma swego Podko
morzego Starostę y wszystkich
Urzędnikow Miasta Sławniey
sze są Warzawa Ciechanow Put

tusk: Za herb ma Orla białego bez Korony w czerwonym polu

WOIEWODZTWO Rawskie Senatorow ma Krzesłowych dwoch Woiewodę y Kastelana tychże Powiatowych 3: Warszawskiego Sochaczewskiego y Gostynskiego Ziemie też ma Rawską Sochaczewską y Gostynską wszelakiey dostoynosci ma Urzędnikow za Herb ma Orła Białego w czerwonym polu na piersiach maiącego literę R. Xięstwo Łowickie należy do Ziemi Sochaczew.

WOIEWODZTWO Chełminskie Senatorow ma krzesłowych 3 Biskupa Woiewodę y Kastelana tymże porządkiem Urzędnikow Ziemskich ma Podkomorzego ponim Chorążego Sędziego Ziemskiego Ławnikow osmi

którz

ktorzy są Assessorami ponich. Pisarz Mieyski ma za za herb Orla białego w czerwonym polu y koronami dwiema naszyi wzbroyny ręce trzymaiącego miecz goly iako by nasięcie zamierzony.

WOIEWODZTWO Malborskie

Herbu iest iednego z Helminskim Senatorow ma trzech Biskupa Warminskiego Woiewodę Malborskiego y Kastelana Elblonckiego Urzędnikow ma co y Woiewodtwo Chelminskie Seymikuie w Sztumie Miasta ma znacznieysze Elblonk Malbork graniczy na zachod z Xięstwem Warminskim.

WOIEWODZTWO Pomorskie

To Woiewodztwo dzieli Wisla od Chelminskiego y Malborskiego ma w Herbie gryfa czarnego z koroną w polu białym Senatorow ma 2: Woie

wodę Pomorskiego y Kastelana Gdanskiego Urzędnikow małych ktorych y Woiewodztwo Chełminskie. w Starogrodzie powiatow ma Swiecki Tuchowski Czułchowski Mirachowski sławnieysze ma Miasta Gdansk Peplin Dąbrowna te trzy ostatnie namienione Woiewodztwa na- leżą do Prus krolewskich Polski resta zas Prus od Polski odpadła.

WOIEWODZTWO Krakowskie

Senatorow krzesłowych ma 4. Bi. Wo. y Kasztel. y kastelana Woinickiego, Urzędnikow małych Podkomorzego Starostę Chorążego Sędziego Ziemskiego Stolnika Podczaszego Podsędka Podstolego Czesnika Zo-

ka Łowczego Woyskiego Pisarza Ziem
skiego Miecznika Skarbnika Staro
sta Krakowski iest Generałem Mało
Polskim Burgrabiow ma xo Wielgo
Rządcę iednego Seymikuie w Proszo
wiczach ma Xięstwa dwa Oswię
cinskiego y Siewierskie Powiatow ma
8: Własny Krakowski Szrzerycki
Proszowicki Xięski Lelowski Sądec
ki Czechowski y Biecki procz Starosty
Krakowskiego Powiaty Sądecki y Bie
ki maią swoich Senatorow Grodowych
Miasta ma Sławnieysze Krakow Biela
wy Tęczyn Olkusz Wieliczka Jędrze
iow Pilica Zarnowice Olsztyn Czę
stochowa Cudowna ma Herb bia
łego Orła w złotey Koronie z złotą
Lenią przez skrzydła w polu czerwo
nym. Tu także należy Powiat

Sądecki

Sądecki ktorymą swoy Herb
to iest Tarczą na dwoie przedzielo
nę na pierwszy połowie trzy pola
czerwone y trzy złote alternatu na
drugiey połowie po trzy gwiazdy ma
Miasta Bochnia y Sądecz. Staro
stwo Spiskie należało do Węgier za
myka w sobie Miastrz w Węgrzech
na granicy z ras Polski. Podoleniec Lu
bownia y Druzbaki Xięstwo Oświe
cinskie y Zatorskie iest kak w tym Wo
iewodztwie wydzielone nadwa Po
wiaty oba przecię Seymikuią w Zato
rzu maią iednego Senatora Kastela
na Oświecinskiego Powiat Oświe
ma za Herb Orła czerwonego w błę
kitnym polu z literą o na piersiach
Powiat Zatorski ma Orła białego w
błękitnym takze polu z literą z na pie
rsiach

siach Xięstwo Siewieskie do Bisku
pow Krakowskich należy dziedzi
cznie z ktorego są Xiążętami.

WOIEWODZTWO Sędomirskie
ma Senatorow dwoch Woiewodę
Kasztelana Kastelanow Powiato
wych 6s ciu Wislickiego Radom
skiego za Wschoskiego Zarnowskie
go Malogurskiego Polaneckiego
Czechowskiego Urzędnikow ma tych
ktorych y w Krakowskim w Opato
wie Seymikuie Powiatow ma ym
własny Sędomirski Radomski Stęzy
cki Wislicki Stęzynski Opoczynski
Pilznieyski Miasta zas Sławniey
sze Sędomierz Opatow Zawichost
Radom Stęzycza Pinczow Słobni
cza Chęciny Kielce Pilenow Iar
now Kolbuszowa, Maher Tarczę

na a dwie przedzieloną na iedney połowie po prawey ręce są trzy pola czerwone y trzy białe alternatum na drugiey połowie po trzy gwiazdy trzema rzędami

WOIEWODZTWO Lubelskie

Senatorow ma dwoch Woiewodę y Kastelana Urzędnikow tych samych co y w Krakowskim w Lublinie Seymikuie Ziemmia dwie Łukowską y Lubelską y Powiat ieden Urzędnikowski Miasta ma Znacznieysze Lublin Łukow Lewartow Puławy Kazimierz &c. za Herb Ielenia białego rogatego na iego szyi korona nogi przednie do biegu zapędzone w polu czerwonym.

WOIEWODZTWO Podlaskie

Ma Senatorow 2: Wo: y Kaste: Ziem
matrzy. Drohicką Mielnicką y biel
ską, tezaś swoich maią wszystkiech
Urzędnikow Seymikuie w Drochi
czynie Miasta ma. Sławnieysze Dro
chiczyn Mielnik y Bielsko &c w
herbie zas Ma Orła białego w czer
wonym polu z drugiey strony pogonią
Litewską.

WOIEWODZTWO

Ruskie. Ma Senatorow 5ci
Arcybiskupa Lwowskiego Bisku:
Przemyskiego Bisku: Chełmin
skiego Woie: Ruskiego. y Ka:
Lwowskiego. Kastelanow Po
wiatowych 4: Przemilskiego Cha
lickiego Sanockiego y Chełmin

skiego

skiego Ziem 6 własna Lwowska Przemilska Sanocka Chalicka Chełminska Zydaczeska Urzędnikow wszystkich ma swoich od prawuie y ne ralyw Wisni ale karda Ziemia obier Posłow za Herb ma Lwa złotego w koronie złoty, w polu błękitnym spie raiącego się łapami na skale. Her Ziemi Zydaczewski trzech Lewkow na chorągwi niebieski Ziemia Przemyska ma w herbie Orła od woch głowach podiedną korono w polu błękitnym Ziemia Chalicka zamyka w sobie Powiat Trębowolski Seymikuie w chaliczu w Herbie kawkę czarne w koronie złotey zroscięgnionem

Herydła

skrzydłami) w polu białem Ziemia
Chełminska ma Herbie niedzwiedzia
białego między trzema drzewami w
polu zielonem Seymikuie w Chełmie
insze zas Ziemie w Wisni. Miasta
są znacznieysze Lwow Gliniany Gro
dek Busko Przemysl Jarosław Rze
szow Przeworsk Lezansko Smorasz Wi
snia Chalisz Stanisławow Chełm Kra
snosław Zamosc Lasczow Waręz
nalezy tu do tego Woiewodztwa
w ziemi Chalicki pokucie Powiat
Krasnosławski nalezy do Ziemi Chełminskiei
WOIEWODZTWO Bełskie Sena
torow ma 2ch Krzesłowych Woiewody
y Kastelana. Powiatowych Kaste
lana 1go Lubaczewskiego Powia
tow

tow ma 4ry Belski Grabowiecki Horodelski y Buski Starostow ma dwoch Grodowych Belskiego y Grabowskiego Urzędnikow ma wszystki Seymikuie w Belsze slawnieyszemi Miasta Belz Grabowiec Sokoly Polityz &c w Herbie ma Gryfa biągłego w Koronie złotey z krzydłami y Łapami przedniemi w gorę spięt temi wpolu Czerwonym :

WOIEWODZTWO

Wołynskie. Senatorow ma 3ch Biskupa Łuckiego Wo: Wołynskiego y Kasztelana Urzędnikow ma własnych wszystkich Łowczy zas ma mieysce pod Poczaszem Seymikuie w Łucku, ale Deputa

towKar

łow każda Ziemia sobie obie
ra ma trzy Powiaty Łucki Włodzi
mirski y Krzemienski ktore maią swo
ich Starostow Grodowych Miasta
są znacznieysze Łuck Włodzi
mierz Zasław Ostrog Ko
rzec Dubno Zbaraż Oli
ka Brody Krzemieniec Mię
dzyrzec za Herb ma Krzyż
biały w czerwonym polu w
srzodku zas Krzyża orzeł Polski

WOIEWODZTWO

Podolskie ma Senatorow 3

Krzesłowych Biskupa Kamnieckiego Woiewodę Podolskiego y Kasztelana Kamienieckiego Urzędnikow ma Wszystkich Starostę Kamienieckiego ktory się mianuie ord y Generałem Podolskim ma Powiaty trzy Kamieniecki Latyczewski y Czerwono groцki Seymikuie w kamieniu Miasta ma znacznieysze Kamieniec Podolski nad rzekom Smotryczem Latyczow Batow Bar

y krywa

y Krzywce &c ma w herbie 12
Słonce złote w białym polu.

WOIEWODZTWO

Braclawskie

To Woiewodztwo dzie
li Dniestr od Monarchii
Turecki y Tatarow
Oczachowskich ma Senato
row Krzesłowych dwoch Wo-
iewode y kastelana Urzędni
kow ma tych co y Wołyn
skie Seymikuie w Winni

Zamyka

Zamyka się w sobie Powiaty trzy
własny Bracławski Winnicki
y zwino Grocki Starostów Gro
dowych z Bracławskiego y
Winnickiego ma Miasta zna
cznieysze Bracław Winnicę
&c herb ma Xiężyc niepeł
ny w krzyżu

WOIEWODZTWO
Kiiowskie

Tego Woiewodztwa zna
czna część do Moskwy iest przy
łączona iako y sam Kiiów, ma

Senatorow

ma Senatorow Krzesłowych 3 Bi
skupa Woiewodę y Kasztelana
Urzędnikow małych ktorych y
Wołynskie Woiewodztwo Po
wiatow ma 3 Kiowski Zyto
mierski y Owrocki ma Mia
sta znacznieysze Zytomirz
Białącerkiew &c Zamyka
tez sobie Ukrainę za herb
Anioła białego w polu czerwo
nym zmieczem dobytym w ie
dney ręce a w drugiey pokaza
mi.

WOIEWODZTWO

Czerniechowskie

To całe do Moskwy nale
ży tylko się tytuł w Polszcze zo
stał ma Senatorow 2. Woie
wodę y Kasztelana Seymik ure
w Włodzimierzu Herb iest ie
go Orzeł o dwoch głowach
nad głowami korona iedna

PROWINCYA LITEWSKA

Herb całego Xiestwa
Litewskiego iest pogonia,
to iest kawaler riedzący nako
niu rozpędzonym zdobyty

Szablą na cięcie.

WOJEWODZTWO

Wilenskie. Senatorow ma
3 Bi: Wo: Kastelana Powia
tow ma 5 własny Wilenski
Oszmianski Lidzki Wilko
mirski Bracławski kazdy
Powiat usiebie Seymikuie.
Urzednikow ma tym porząd
kiem Marszałeka Powiato
wego Podkomorzego Staro
stę, Sedziego Ziemskiego
Pisarza Grodzkiego Pod
czaszego Sędziego Cze

snika Horodniczego Skarbni
ka Lowczego Miecznika Ko
niuszego Oboznego Strazni
ka Kraycrego Mostowniczego
Budowniczego, Cuwon Lite
wski ma przed Marszałkiem
Powiatowym mieysce Miasta
tego Woiewodztwa są zna
cznieysze Wilno Osmiana
Lida Wilkomirz Bracław
ma za herb Pogonię Litewską
WOIEWODZTWO
Trockie. ma Senatorow
Krzesłowych 2 Wo. ka

Powiatowych ma 4rech Tro
kiego Grodzinskiego Kowinskie
go y Upickiego Seymikuie
z Powiatem swoim Trockim
w Trokach a insze w swoich
Stołecznych ma Miasta
znacznieysze Troki Grodno
Horodzca Merec Kobno &c
Herb ma Pogonię w czer
wonym polu

WOIEWODZTWO

Minskie. Ma Sena
torow Krzesłowych 2 Wo:
Ka. Powiatow ma 3 Min
skiego Mo

Mozyrski y Rzeczycki każde
Seymikuie usiebie miast Minsk
Mozyr Rzeczyce Oworzz matter
w celistym polu Pogonią
WOIEWODZTWO Nowo
grodzkie ma Senatorow krzesłowych z lo
ka. Powia: ma trzy Nowogrodzki Slo
ninski Wolkowiski Miasta ma No
vogrodz Nieswierz Slonim Wolkowisko
Herb ma na iedny stronie Pogonię zdrugiey zaś
strony Anioła czarnego wczerwonym polu
WOIEWODZTWO Brzeskie
Litewskie Ma Senatorow krzesłowych 2
Wo: Ka. Powiatow 2 Brzeski y Pinski ma
Miasta Brzeskie Litewskie Biała
Pinsko &c Horo

ma Pogonię w ubiorze błękitnym tak
na koniu iako y na Rycerzu w polu czerwonym.
WOIEWODZTWO Mścisła
wskie Ma Senatorow Krzesłowych 2 Wo
yka: Seymi: w Mscisławie ma miasta
Mścisław y Mochilow ma herb Pogonię
na Chorągwi żułtey w czerwonym polu
WOIEWODZTWO Smolinskie
Senato: ma Krzesłowych Bi: Wo: yka: Mia
sta ma Smolensk Starodubow ale Smo:
do Moskwy należy y całe Woie: cześć
tylko przy Litwie się została m Herb
Laskę złotą na Chorągwi w czerwony polu
WOIEWODZTWO Witepskie
Sena: ma 2 Wo: yka: Powia: 2 Witepski
y Orszenski Mia: ma Witepsk y Orszą
Herb ma Po: na Cho: zieloney w po
lu czerwonym

WOJEWODZTWO Połockie ma Se: z Wo: ka: to Woiewodz: samo sobie obiera Wo: y dlatego często wakuie Mia: ma Połock żadnego nie ma Po: Herb ma Pogo: w biały pol
XIĘSTWO ZMUDZKIE, Se: ma z Bi: y ka: Staro: Powia: ma 13 Wilski Wie: lonski Elragowski Jaswonski Tendziago wski Rosienski Widuklewski Mia: ma Jurbork Miedniki Herb ma Pogo: na Chorą białey w czyrwonym polu, z iedney strony a na drugi stronie niedzwiedzia czarnego w białey obrozie przednierny nogami wspięstywaczyn polu. INFLANTY tego Woie: tylko H zostało przy Polszcze Po: ma 1 Dynebursky w Se rym Senatorowi ma z krze: Bi: Wo: y ka: ma d Rygę Herb ma Gry: białego na nogi wspiętego w nodze iego prawy miecz dobyty a na pie siach literyz wiązane dwie AS na głowie Koro

PARAGRAF

O stanie Krolestwa Polskie-go z samego początku To-iest po przyściu Lecha do Polski aż do Mieczy-sława pierwszego Xiążęcia Chrze-scianina.

CZESC 1ma.

Zaczynaiąc Historyą Kro-lestwa Polskiego niżli po-czniemy mowić o dziiach

Xiążąt y Krolow Pol=
skich, pytam się, nay=
przod iakie rządy były
w Polszcze po przyściu
Lecha do Polski.

O: Od pierwszego Xiąż=
ęcia Lecha aż do Bolesła
wa Krzywoustego wyią=
wszy tylko iż Woiewo=
dow Xiążęta według zda
nia swego obyczaiem inszych

navo

narodow rządzili Polaka
mi y Polską y lubo mieli
przy boku swym Senato
row y Ministrow dla ra
dy ci iednak Consultivu
tylko votum mieli De
cisivum zaś samym tyl
ko Xiążętom było przwo-
ite y stąd rady Senatorow
wolno było akceptować Xiąże-
ta albo nie.

P: Kiedyż Senatorowie Polscy do tey przyszli powagi że do tąd Consultivum y Decisivum votum maią.
O: Po śmierci Bolesława Krzywoustego to iest Roku 1139.
P: Z iakiey się to stało przyczyny.
O: Po śmierci Bolesława gdy przyszedł podział Państwa na 5ci: Synowiego

wszy

więc naystarszy Władysław
był Sukcessorem od Oyca
naznaczony Bolesławowi
dostała się Prowincya
Mazowiecka Mieczysła
wowi Poznańska Hen
rykowi Sędomirska a Ka
zmirz naymłodszy był iesz=
cze w powiciu. tym czasem
brat naystarszy Włady
sław chciał Braci swoich
młodszych wyzuć znaznaczo
nego dziedzictwa taimci zas

mocno się mu zastawia-
li y gdy tak długo kło
tnie między niemi trwały
na ostatek zdali się na
Decyzyą Senatorow więc
zjechawszy się Senatoro
wie pewne punkta powa
żnie y mądrze uradzili na
ktorych owi Xiążęta prze
stać y pogodzic się musieli a
tak od owego czasu Senatoro
wie nie tylko radzic w Se-
nacie leży decydowac mogą.

6. P. Kiedy

P. Kiedy nadany ten przy
wiley Rycerstwu Polskiemu
zeby na Seymach Posło
wie do niego byli ordyno
wni.
O. Krol Władysław Ja
giełło w Roku 1396 ten
Przywiley nadał czego
ta była przyczyna że ten
Krol kłócił się długo z
Krzyżakami chcąc od nich
wykupić Ziemię Dobrzyn
ską że zaś tyle prowentow

do Skarb Krolewskie
go iak Antecessorowie
iego poniewaz Krol Lu
dwik Węgierski y Pol
ski między inszemi przy
wileami y to pozwolił Szlach
cie zeby czynszu poradl
nego nie dawali przeto
pomieniony Jagiello
pozwolił stanowi Rycer
skiemu zeby na party
kularnych Woiewodztw
Seymikach obierał sobie
Posłow

Posłow y ich na Seymy
publiczne wysełał do łozy
wszy zeby się na rych ze
Seymikach partykularnych.
napewną iaką kontrybu
cyą złozeli.
P: Iak długo miał swoy skutek.
ten przywiley Krola Jagellona.
O: Przez lat kilka dziesiąt
ustał był nieco ten przywiley
ani Posłow na Seymach
niebywało aż znowu Kazimierz
3ci ten przywiley potwier
dził.

dził boy on takze był po-
trzebny piniędzy na wolnie
z Krzyżakami od tego tedy
czasu do tąd trwa ten przy
wiley że bez Posłow od sta
nu Rycerkiego ordynowa
nych żaden Seym zwołany
bydź nie może.

P: Jak że przedtym promo
wowali sprawy swoie Woiewo
twa kiedy Posłow na Seymach nie były

O: Bywali sami Rycerze Pol
scy tudziez Szlachta obecna

na Sey

na Seymach sami iednak
przez się nic tam niestanowili
ale tylko przez inszych Urzę
dnikow zwyzszych interessa
swoie utrzymowali.
P: Kiedyz się ten zwyczay za-
czoł w Polszcze ze ieden Po
seł moze Seym zerwac.
per liberum veto.
O: Nie wspomina tego
zaden z Historykow daw
nych zeby się Seymy rwac
miały chyba zeby kilka

Woiewodztw na iakie kon
stytucye nie pozwalaly ta
kowe zaś rwania zaczely się
za Zygmonta pierwszego y
2giego.
P: Ktoz przecię byl moto
rem rwania Seymu przeźie
dnę osobę partykularną.
O: Byl tego pierwszą oka-
zyą za Iana Kazmierza nieia
ki Sycinski Posel Upicki kto
ry zelo uporczywie dla prywa
tnego uczynil interessu wiec

cała Izba Poselska z a Kasz
tzlanem Brzeskim przeciw
ko niemu odezwała się prze
klinaiąc go temi słowy
Bog day przepadł, naco
Duchowni od powiedzie
li Amen y tak od owego
czasu z tym przykładem
pomienionego Posła rwać
się Seymy przez iednego
poczęły.
P. Iakiż był stan pomienio
nego.

nego Sycinskiego
O: Owo przeklenstwo od Izby Poselski y Duchowny przeciw niemu promulgowane odniosło swoy skutek bo wkrutce Oyca iego Matkę y Siostre piorun zabił on zas sam remorsu constientiæ mizernie umarł
P: Coż było zarzdanie Podkanclerza Koronnego o rwaniu Seymow przez iednego

O. Krotko ale clowy y o mądrze y zbawiennie powiedział Ruptura Comitiorum pessimum est ad opprimendam libertatem et jura omnia convelenda inventu.

P. Jakim trybem bywały w Polszcze Krolow elekcye O Winszych Nacyach ieden po drugim przez sukcessyą na Krolewstwo wstępuie poki tylko trwa ta familia

milia domu Krolewskiego
Polski zaś narod według
dawnego zdania swego zwykł
sobie obierac Monarche y
lubo nie ktorzy Krolowie
Polscy zazywota ieszcze swe
go naznaczyli Sukcessorow
nakrolewstwo iako Bolesław
Chrobry Mieczysława Bo
lesław Krzywousty Bolesła
wa Ludwik Zygmonta
to iednak niebyło przezwo
li grod

li y rady Senatu ktoremu wolno było approbowac wolę Krola zesłego albo tez obranego dla złych akcyi detronizowac.

P. Kiedyz w inszych nacyach wolno według zdania kazdego obierac Monarchę.

O. W ten czas kiedy cała familia Domu Krolewskiego zaginie gdzie się godzi iakiego chcię Krola obrac.

P. Wiele był Rządcow w Polszcze pod imieniem Xiążąt
O: Od Lecha aż do Mieczy sława panowało ich xiąż oprocz
xii. Woiewodow y Wandy Krolowny
RELACIA. xma.
O Xiązęciu Rusie
Nie stąd Lech y Czech Xiążęta nieśmiertelney od swiata pamięci zażyli, że od nich Polski y Czeski narod (dopiero)
tąd
tągadni pochwały że od tądi Polski y Czeski narod pierwszy imienia swego po wziął

wziołypoczątki lecz y prze.
to nie powinni byc bez esty
macyi zedla uni knienia. Klu
tni szwarow y zaboyst. ktore
tamteysze opływały kraie
natenczas zebrawszy wszy
skie domowe swoie sprzęty
zgardili Oyczystym dziedzi
ctwym a Polskie. Kraie so
bie ulubiwszy w nich się ro
złozili Lech tedy będąc
zwyciezany prozbą młod
szego Brata swego Czecha

puscił mu w dziedzictwie Morawskie Kraie. w których sobie był upodobał. a sam obrawszy sobie mieysce gniazd pełne orlich Gniezno Miasto od imienia swego zbudować kazał.

RELACYA 2da

O Xiążęciu Rusie Lecha Wnuku

Nietylko Polska pierwszym imięnia swego wynale szczą Lechem przed świa tem zaszczyca się lecz y Ruś między Polskiemi znaydu

ie się

iesię granicami przez Ru
sa Lecha wnuka szeroko roz
szerzona swoię w Europie ma estymacyą.

RELACYA 3tia.

O dwunastu Woiewodach.

Gdy posmierci Lecha kto
rego potomkowie dłuzey y
szczesliwie panowali pocze
li radzic Senatorowie y Urzę
dnicy przednieysi w Gnie
znie w pierwszym natenczas
Miescie Stolecznym ko
go by mieli obrać zakro
laze

la przysłego wszyscy cię naie
dno zgodzili azeby bez Pana
miley sobie wolnosci w poko
iu zazywali przeto postano
wili z naczniejszych w cnocie
y w męstwie 12 Woiewodow
ktorzyby byli wszystkim wzo
rem sprawiedliwosci. z kgd
zwyczay obierania 12 Wo
iewodow do tych czas w Pol
szcze zachowuie się.

RELACYA

O tych że 12 Woiewodach

Iako według pospolitego przysłowia mała tam bywa nadzieia zdrowia gdzie wiele choremu sprzyia Dokto row tak liczny bardzo pozy tek maią te Panstwa y Kro lewstwa ktoremi kilka włada dnie Monarchow. Niemo gła takiego zcierpić pano wania nad sobą Rzeczpospo lita starodawna. kiedyz brzydziwszy sobie nie zwy cayne az Woiewodow chol dowa

dowanie ktoremi przez wiele lat zu szczerp:Kkiem wolnosci swoiey oddawawali inszego sobie nie zwyczaynych obyczaiow Męza Imięniem Krakusa zaswego zaswego rządcę zgodnie obrali.

O Krakusie.

Tenbyc powinien pierwszy każdego Monarchy przywiley miec pilne stara nie o:koło Oyczyzny swoiey a potym

ey a po

swoiey a pospolite dobro nad
własne przekładac. Takim
był Lecha Sukcessor Pola
kom szczęsliwie panuiący
Krakus ktory na pierwszym
zaraz wstępie do Korony ia
wnie pokazał Polakom af
fektu swego Krolewskiego
znaki gdy chcąc ich zroyno
wać Polskę y Węgry do ney
na ten czas należące pustoszą
cych Francuzow na tenczas mę
znie z granic Polskich oddalił.

O tymże Krakusie.

Chociażby następujące wieki w nie pamięci ludzkiey usiłowali zagrzebać godnego Polakow Krola Krakusa wyborne dzieła samo Miasto Krakow sławne od Fundatora swego Krakusa imieniem się zaszczycaiące zawsze Polakom y Polszcze przypominać o nim nigdy nie przestanie.

Lubo opływali w szczęście y w

urodzaie obywatele pierwsi Kra
kowscy było iednak co ich tra
piło y nie ladaiak zatrwożyło
to iest straszliwy smok Olfa
gus nazwany kt[ó]ry wycho
dząc ziaskini swoiey niedale
ko gory wawel będący ko
go tylko napadł nadrodze
zaraz go okrutnie pożyrał do
wiedział się wkrutce o tym utra=
pieniu Krakowianow miłych so=
bie poddanych na ów czas dobry
krakus szkodliwey wszystkim
bestyi

bestyi codzień po parze bydła
swoiey własney żrzódy dawać
kazał. gdy zas y na tym oblo
wie żarłoczny Olfagus nie
miał dosyć kazał roztropny
Krakus zabitego wołu pro
chem saletrą y siarką ktorego
gdy połknył nienasycony
smok zakry we wnątrz ogniem
w krotkego zamordował.

Oleszku zdradliwym.

Rzadko takie znayduią pa

nowania y rzędy na ktore nie
rodowite cnoty nie zasługi
y chwalebne dziła nie zobo
pulne Rzeczypospolitey gło
sy y wota lecz nieporządna
ambicya zdradliwe zalece
nie bez sprawne promocye
obieraią Monarchow takim
sposobem wstąpił na Tron
Krolewstwa Polskiego syn
starszy Krakusa tegoż imie
nia Leszek ten poprzedza
iąc.

iąc nie pewne Polakow wola
zemiały danę być na młod
szego iego Brata Krakusa
upatrzywszy czas do tego o
sobny przeciwko naturalne
mu prawu y wrodzoney mi
łosci Braterskiey własną ge
ręką zamordował co żeby
się lepiey zataić smiał
udać chytry Bratobóyca
że od zwierza na łowach iest
pożarty.

O tym ze Lechu zdradliwym
RELACYA
Prawdzi się do tych czas
między ludzmi przysłowie nih:
o cukługa non revelletur któ
rę y na Lechu zdradliwym do
syc iawnie się zyściło bo
wkrotce dowiedziawszy się
tak Xiążęta Polscy iako y Pos
polstwo ze Krakus Brat Młod
szy taiemnie od niego zabity iest
brzydząc się mordercą Krolem
a co większa na własną krew pra

gnącym z Krolestwa zepchnęli y na wygnanie wysłali a Siostrę iego Wandę za Krolową y Panią zgodnie obrali

O Wandzie

Nie zawiodły się zgodne Polakow rady że Wandzie zacney y mądrey Krolownie Panstwa Polskiego rządy dobrowolnie się offiarowała bowiem nad płci niewieści naturę nie tylko wspaniały umysł lecz obyczaie męża godnego go

towe

łowe znaleźli przeto częścią powa-
żnych przymiotow iey wysoko
ścią częścią niezwyczaynych
owych urody iey sławą zbu
dzony pewny znaczny Xiąże
Rytygierus posłał do niey w
Poselstwie szlachetnych y go
dnych y godnych Ministrow
swoich z drogiemi upomin
kami oznaymuiąc iey że pra
gnnie za dożywotniego mieć
mieć ią sobie przyiaciela gdy
zas troskliwy oswoy interes

zwel=

zwielką chęcią wesoley nowiny
od Wandy oczekuie niepocze
sną nad swoie mniemanie usły
szał rezolucyą że Krolowna
y owszem zawardziały na
iego zamysły, umysł y serce
pokazała. Więc wyprawia
powtore Posłow do Wandy
Rytygierus iuż z urowszym
y dalekim od pierwszego kom
plementem grożąc iey nie
czem y przyszłą woyną ieżliby
woli iego nie była posłuszna-
nie-

nic ta nowina nie zastaszyła
y nieprzestraszył niezwyczaynego
mezney Wandy animuszu
gdyz podobną pierwsze dawszy
Postom replikę po odensciu
ich licznym woyska swego
gwardią gotowem byc do
przyszłey woyny z Ryty
gierem Karała. Upewnio
ny podrugieraz od Posłow
o nieodmiennym wandy
sercu y umysle Rytygie
-rus wchodzi do iey Kro=

lewstwa. z licznemi woyska swe
go Pułkami posłała iednak
pierwey przednieyszych offi
cierow żeby się dowiedzieli
od kogo o odwadze y gotowo
sci żołnierzow Wandy kto
rzy y mądremi Wandy w
woysku rosporządzeni y iey
dzielnosci przypatrzywszy
się wrocielisię do Xiążę
cia swego radząc mu że
by się darmo nie porywał
na Wandę ktora nie

rowna

rownie licznieysze od niego
y sposobnieysze do bitwy mia-
ła Woysko Więc przestraszo
ny tą nowiną Rytygierus
widząc się byc od Niewiasty
zwyciężonym y wysmianym
sam się w oczach ich sztyletem
przebił Wanda zaś przymie
rze wiecznego pokoiu z Senatorami
Teutonu uczyniwszy do Kra
kowa się swego Miasta wro
ciła y na zawdzięczenie Bo
gom uzyczgnego sobie od
nich nad szczęśliwego nad

Rozy

Rycygierem zwyciestwa rozn
ie im offiary dawała a ma
lo na tym maiąc sama na
ostatek offiarą Bogom się
stała wskoczywszy zmostu
w Wisłę rzekę ktora przed
tym Wandalus od imięnia
iey była nazwana.

RELACYA.

O Przemysławie

Rowno z inszemi Sarmac
kiemi Krolami mieć powinien
Chwałę prawdziwy dobrego
Polaka przykład Przemysław

chwałę ktory nie dla wła
snego y domowego uczynił
interessu ale dla pospolite
go uczynił inszych. Dobra
misternego y sztucznego
do odstraszenia od Polskich
granic Węgrow y Morawow
w Polszcze y Polakom zbyt
przykrych zażył sposobow
kiedy nałysy gorze tak na
zwaney wierzchołki drzew
wszyszaki przybrawszy
zażeinsciem na zaiutrz słon
ca gdy bła na nie uderzył

tak tole przyiaciol zastaszył że rozumieiąc by woyska Polakow było natychmiast z woyskim od gory ustąpic musieli

RELACYA

O Leszku.

Osobliwszego zażyła modeluszu w obieraniu nowego po Przemysławie Krola dawna Polakow Rzeczpospolita kiedy zgodnym postanowiła zezwoleniem żeby pierwszego dnia Pazdzie

nika

nika przednieysi Panowie
Xiążęta yinni do Polskiey
Korony Konkurenci ubiega
li się na wybornych Roma-
kach między Krakowem y
rzeką prątnikiem postano
wioney na ktorey korona y
berło były zawieszone y kto
by pierwszy z niech u kolumny
owey stanęł temu miała być
Korona Krolewstwa offiaro
wana znalasł się ieden z Se-
natorow bardziey od inszych
krolestwa Polskiego pragnąc
ktory chcąc drugich oszukać y
ich uprzedzić do Kolomny za
mętę Krolewskiego wakansu na

znaczoney wyszedłszy taiem
nie podczas ciemney nocy z Pa
łacu swego na drodze ktorą ubiegać
się mieli do Kolumny kazał dosyć
narzucać ćwiekow chakow y ostrych
głazow dla przeszkody swoim
wspuł kompetitorom sam zas dla
siebie na boku ruwną y gładką zo
stawiwszy scieszkę ktorą by łatwiey
od inszych mogł doiechać do Ko
lumny. Poznali nagotowaną so
bie od kogoś zdradę sziwankuią
cy z koni dla przeszkody ostrych
kamieni y ćwiekow Xiążęta kto
rzy gdy pierwszego pewnego za
stali Xiążęcia Leszka Imię
niem doszedłszy prawdy że on

był przyczyną opuznienia do
mety iako zdradliwego Oycży
zny Syna y chciwego nazbyt
korony Polskiey Ambicianta
słuszą smiercią skarali inszego
zas naiego mieysce młodzien
ca nieiakiego ktory przez żart
tylko pieszo za Leszkim ułorowa
ną drogą bieżał u kolumny sta
nył za Krola Polskiego zgodnie obrali. f. 1234

RELACYA
O Leszku.

Iako nie zdobi człowieka ktory
podłego będąc urodzenia nad
inszych wynosi się tak nie

niemnieyszy chwały iemu iest
przyczyną gdy y ᵐᶜ godności zosta
iąc stopniu iednak oswoim
przyszłym nie zapomina znalasł
się ieden z tysiąca takowy Le
szek 3ci. Krol Polski ktory pa
miętaiąc zawsze otym że pro
stego był urodzenia Xiążąt
y Senatorow suknią grubą
wktorey niegdyś chodził ka
zał się na Tronie siedzące
go przyodziewać co mu by
naymniey nie uieło powagi
owszem sławy y estymacyi u wszystkich
uczyniło

RELACYA

O tym że Leszku.

Niedosyć było Leszkowi Kię
zęciu Polskiemu być dobrym
y cnotliwym Panem lecz ro=
wnych cnoty godnych przymie=
tow swoich Oycowskich zostawił
posobie prawdziwego Nasla
dowce Syna swego tegoz Imie
nia Leszka 3go ktory pokon
czywszy woyny zroznemi
Narodami na ostatek przy
mierze pokoiu z Krolem
wielkim Cesarzem natenczas
czas sChrzescianskim uczynił
iac

samzaś w krotce potym dnia
zycia swego szczęssliwie dokonał.
RELACYA

O Popielu pierwszym

Rzadko się trafia zeby po
dobrym lepszy po cnotliwym
doskonalszy po łaskawym
łagodnieyszy na Krolestwo
nastąpił Monarcha poka
zała się iawnie ta prawda
na Popielu pierwszym kto
ry przodkom swoim Lesz
kom Chwalebnym nader
Xiążętom nie tylko w zadney
cnocie y cheroicznych dzie

lach nie stał się podobnym ale
tez wszyskie obycaie iego na
gany niekorony godne były
od nich dalekie, bo wszysiek
w roskoszach y w zbytkach
zatopiony miały to we zwycza:
iu zew przysię, gach y zakli
naniach swoich zwyczaynego
czesto kroc zazywał przysłowia
Bogday mie, myszy pozarły.
ktore przeklenstwo lubo nie
na nim samym na Synu ie
dnak iego wkrotce spełniło się.

RELACYA

O Popopielu drugim

Jako w dobrym rzadko y tru
dno tak przeciwnym sposobem

częsciey y łatwiey wtym Oy
cow swoich zadaiący Syno
wie zwykli naśladować
przyłączyli się dotakich złe
go Oyca, Synowie daleko
gorszy y niepodciwszy Syn
Popiel drugi ktory nietylko
się Imieniem, lecz obrzydli
wemi obycaiami Skara
dnemi excessami niecnotl
wemi postępkami iemu akko
modował. Wyszedłszy bowiem
z dyrekcyi Opiekunow na
wielkie złosci y rospusty rospa
sał się z ktorych wziąwszy po
chop do gorszych y skaradnie
szych gdy za radę zony swo
iey

iey rowney sobie wniecnotach
Małzonki Krolowy dwudziestu
razem Stryiow trucizną zgubic
zamyslił co zeby bes=pieczniey
y łatwiey do skutku przywiodł
zmyslił nagłą Chorobę w kto
rey nawiedzaiących sobie po=
mienionych Stryiow, iadem
upoił Likworem ktorych tey
ze nocy wszystkich zamordo
wał. Popełniwszy tak srogie
nad Stryami tyranstwo bez=
bozny Popiel zamiast pokuty
zabrzydki excess ieszcze wziął do
tego suppozycyą u Senatu ich

podał

podaie udaiąc że dla nagotowaney sobie od nich zdrady czyli z przyięzenia na życie swoie nagła, od Boga śmiercią byli skararani lecz ktoż może oszukakać tego który nayskrytsze widzi myśli, na popełnione taiemnie patrzy excessa tak y pomienionym Krolu to przezorney nieudronne Boskiey obecności okoznaczny dobrowolnego zabaystwa upatrzywszy występek zaktory Sprawiedliwa Sędziego Boga ręka słuszną na okrutnika przepuściła karę gdy z tych że sa-
mych

mych zabitych, od niego Stryiow tru
pow niezwyczayney wielkosci na
mnozyło się myszy od ktorych a
ni miecze ani oręzę obraniaią
cych sług y dworzanow ani sama
ognia natura ani głębokosci
wody ani na ostatek wieze mu
ry y mieysca wysokie bezboznika
nieobroniły bo go z Zoną y z dziec
mi do nay mnieysey kosci na
wieczną pamiątkę wszystkim tyran
nom. y niewinney krwi rozlewcą
okrutnie pozarły. Leszkow familia natym się Zakonczyła

RELACYA
O Dziełach Piasta.

Nigdy ten zadnego w swoich
Dobrach y substacyi nie odniosł

a szczerze

uszczerpku ani na niedostatek
iaki w swoich potrzebach przed dru=
giemi uskarzał się kto kolwiek
bliznienu w potrzebie iakiey
zostaiącemu pełną szczodrobliwo
sci ręką znakomite sypał dary
doznał tego szczesliwszy od An=
tecessora swego Popiela. Krol Pol=
ski Piast. ktory w ten czas gdy
za radą dwoch Aniołow. (albo iako
niektorzy twierdzą:) dwoch Mę
czennikow Iana y Pawła w po
staci Pielgrzymow mile y ludzko
od niego przyietych rozmnozonym
za ich Modlitwą mięsem y miodem
obieraiący przez 3. dni dla niego
dy Krolow Polakow choynie ydeo
nadała

statecznie na sycił tegoż dnia z
dopuszcze Boskiego Krolem iest
ogłoszony

O tym że Piascie

Chociaż cnotliwy Monarcha Piast
częscią dla wybornych przymio
tow y obyczaiow Krolewskich czę
scią dla choynych w ktorych by
ła wyzy zmianka szczodrobliwo
sci swoiey wysokiey godny iest
pochwały z tąd iednak osobli
powinien byc od wszystkich wa
żony że nie tylko sam był wszelkiey
cnoty pełny, lęcz y Syna takiegoż
zie ...

Ziemowita (: ktory z tąd miał to imię sobie dane że się podczas Seymu urodził.) Zostawił Polakom za Sukcessora ten zas dziadowich y swoich Oycowskich Zasług nasladowcę, Leszka ktory wydał Oyczyznie napociechę

O Ziemomisławie

Pieczołowita około stworzenia swego, Opatrzność Boska nigdy takczłowieka niezapomina w utrapieniu od siebie dopuszczonym żeby go nie miała orazy uweselic tak był zasmucił niegdys Polskiego Xiążęcia Ziemomysława władnący nad wszystkim

wszystkim sobie zarawno Boski wy
rok gdy mu dał Syna Mieszka śle
pego czym niepomału Oycowskie
iego utrapił serce lecz wkrotce to
doczesne iego utrapie wdłuższe przemie
nił wesele gdy ślepo urodzony Mieszk
podczas actu rocznicy czyli naro
dzenia swego w siedem lat przeyzrał
nadspodziewanie Krewnych y Rodzi
cow uweselonągny taką ślepoty Syna
swego odmienioną, Ziemomisław pytał
się ciekawie Wiszczkow co było na
gle przeyrzenie Mieszka znaczyć
miało na to taką odebrał odpowiedz
że zapanowania iego w Polszcze swia
tłem Wiary Chrześciańskiey całe Pol
skie Krolestwo miało być oświaśnione.

Relacya

O Mieczysławie albo Mieszku pierwszym Xiążęciu Chrześcianskim

Zostaiąc przez lat kilka set w slepocie Poganskiy bałwochwalstwie sławny Narod Polski dopiero za Mieczysława pierwszego, y ostatniego Xiążęcia Sarmackiego przez wiary Swięty Katolickiey wyznanie szczęśliwie z Kosciołem Rzymskim przyszedł do iedności gdy bowiem pomieniony Xiążę Mieczysław obyczaiom ieszcze poganskim z siedmią Zonami mieszkał a żadnym iednak potomstwem od Boga niebył obdarzony, przeto zaradą niektorych Ministrow swoich Wiary Chrześcianskiey posła do Bolesława Xiążęcia Czeskiego kilku znacznieyszych Senatorow oznay

muiąc

muiąc że pragnie przez przyięcie mał
zenstwa z Curką iego Dąbrowką z Do
mem y z Familią iego byc skoligo
wanym więc upewniony o zamysłach
Mieczysława Bolesław obiecuie
zadosyc uczynić woli iego z tą iednak
wymową żeby przed slubem o po
ganskim zapomniawszy bałwochal
stwie prawdziego Boga razem z przy
szłą małżonką swoią Dobrowką
statecznie wyznał. Usłyszawszy ta
ką nowinę Mieczysław oznaymu
ie znowu przez tychże Posłow że
gotow iest według iego zdania
wiarę Swiętą Katolicką przyiąć
wie przysyła Bolesław z Czech do
Polski przy iedney asystencyi z

krolewską apparencią corkę swo
ię, Dobrowkę ktorą pełny wesela Xią
że w Gnieznie za małżonkę odebrał
żeby zaś wypełnieł przyobiecane
Oycu iey Bolesławowi sluby nie
tylko sam prawowiernym Katoli
kiem ale oraz ż wszystkiemi z Krole
stwa swego poddanemi y z Pospol
stwem siodmego dnia marca wszy
stkie bałwany y z boszki fałszy
we iedne palić drugie w wodę
miatać rozkazuie y tak cały Narod
Polski dnia tego Wiary prawdziwe
począł taiemnie, y ledwie co pobożny
Xiąże Wiary Katolickiey zakosz
tował zaraz się na wszystkie dobre
uczynki Chrzescianskie udał cnoty

Kościoły Klasztory Szpitale fundując nad to wieczną sobie u Swiata Sarmackiego uczynił pamiątkę gdy dwie Arcy Biskupstwa Gnieznińskie Krakowskie dziewięć zas kościołow Katedralnych w Polszcze założył na ostatek że następujące wieki iego zas wiarę Swiętą zarliwości widziały postanowił Żeby Szlachetnego stanu Rycerze Chrześciańscy na ewanielią pod czas Mszy gołych pałaszow dobywali y z niemi przy ołtarzu stali chcąc przez to wyrazic że iako był pierwszy z Xiążąt Polskich Wiary S.: katolickiey wyznawca, tak też pierwszy był do obrony teyże Wiary zawsze gotowy.

PARAGRAF 2dus.

O Dzieťach Krolow Polskich od Bolesława Chrobrego aż do Augusta 3go szczęśliwie nam panuiącego

PRÆLUDIUM.

Py: Wiele panowało Rządcow ordyne w Polszcze pod Imieniem Krola od Bolesława Chrabrego aż do prześzłego S: pamięci Augusta drugiego.

O. Kro: Polskich prawdziwych panowało 34. ktorych Imiona te są 1. Bolesław Chrabry, ktory wszystkich Sukcessorow swoich tytułem kroskiey poprzedził godnosci 2gi Mieczysław wtory 3ci Kazimierz pierwszy Mnich nazwany 4ty Bolesław smiały 2gi nazwany 5ty Władysław pierwszy

wszy 6ty: Bolesław Krzywousty 7my Władisław drugi 8my: Bolesław Kryspus 9ty: Mieczysław stary. 10: Kazmierz 2gi Iustus nazwany 11sty Leszek Biały 12: Bolesław Pudicus 13 Leszek Czarny 14 Henrykus Probus 15 Przemysław 16: Władysław Łokietek 17: Wacław 18 Kazmierz wielki 19. Ludwik Węgrzyn 20 Iagiello 21 Władysław Iagiellowic 22 Kazmierz 3ci 23 Ian Olbracht 24. Alexander 25 Zygmont pierwszy 26 Zygmont wtory August 27 Henrix, Walezius 28 Stefan Batory 29: Zygmont 3ci: 30 Władysław czwarty 31: Ian Kazmierz 32: Michał Korybut 33: Ian Sobieski 34 August 2gi przeszły Krol. Iedna także panowała z ptci Białogłowskiey to iest Iadwiga Ludwiga Ludwika Węgrzyna corka.

DISKURS 1mo

O Bolesławie Chrobrym

Bolesław Chrabry Mieczysława albo Mieszka pierwszego Chrześcianskiego Xiążęcia Syn z Dąbrowki urodzony szczęśliwym był ich potomkiem bo on pierwszy w Polszcze od Ottona 3go Cesarza Koroną Kroleską był uwienczony. Rok był na ten czas 1000ł od tego Cesarza na znak przyiazni Odebrał tak że włocznię S. Maurycego y gwosć ieden z Krzyża Chrystusowego to zaś z tey go przyczyny potkało że pomienionego Cesarza Ottona do Gniezna dla nawiedzenia Ciała S. Woyciecha przyieżdzaiącego nader ludzko y ochotnie przyioł na swoy

palac

palac gdzie go po Pansku przez
trzy dni choynie traktował przy odie-
iezdzie Ottona dał mu na znak
wdzięcznosci ramię S: Woyciecha
ktore Cesarz w Rzymie w Kosciele
S: Bartłomieia złozył. Ten Krol
wielki był zwyciężca Czechow Sa-
sow Kaszubow Pruskow y z Ru
si tryumfował Kijow tak że ode-
brał, w ktorym było na tenczas na
300. Kosciołow przedziwną robotą
w S: wieciechowie Klasztor Bene-
dyktynow fundował w Dnieprze Rze
cze na znak zwyciestwa z Rusi
trzy zelazne Kolumny 12 Consilia
rzow własnym kosztem susteno
wał nay bardziey się gniewał opro

Fanacyę

fanacyą Kosciołow y o krzywdy
Duchownych kapłanow wielce
szanował Swięte to tego było przy
słowie wolę się iedną kokoszą konten
towac azeby lud ubogi offiłował
swiadczą nie ktorzy zemu Anioł
miecz z Nieba przyniosł z ktorym
w kazdey akcyi wygrywał tym
mieczem gdy w Kijowie złotą
bramę wyszczerbił musię z kąd nazwa
ny był szczerbicz na ostatek widząc
się byc bliskim smierci zwołał Pa
now y Senatorow zegnaiąc ich Syno
wi takze zbawienne dał napomnienie
y potym nazaiutrz w Poznaniu
umarł panuiąc lat dwa-
dziescia pięc.

Dyskurs o miel

DISKURS 2do

O Mieczysławie drugim.

Miecisław 2gi wielkim był odrodkiem od Oyca swego Bolesława Chrobrego wziąwszy sobie za Zonę po smierci iego Ryxę nieiaką puscił na nię wszystkie rządy Panstwa z wielkim nieukontentowaniem Rzeczy Pospolitey Oldrychowi Xiążęciu Czeskiemu ktory wielkie szkody Polakom czynił a zadnego odporu niedał przez co wiele Prowinceu od Polski odpadło dla gnusnosci Krola tego widząc zeby był od wszystkich wzgardzony y zanic wazony z aprensyi wpadł w infrenezym y umarł. Po smierci iego Ryxa zona iako Lakoma wielkie czyni ła ex

ex akcyie. Polakami się brzydzęc
z inszych nacyi ludzi promowowała
na ostatek gdy zrozumiała że się Se
nat na nię zmawia uciekla do Saxo
niy do Henryka Brata swego Cesarza
wziąwszy ukradkiem dwie korony y
skarby Krolewskie zabrawszy Syna
Kazmierza ktory potym Zakonnikiem
został do Papieża na nauki posła
ła podczas tego interregnum wiele Pol
ska poniesła dla wielkiego bezpra
wia. co widząc Polacy posłali do
Kluniaku p Kazmierza Krolewi
cza ktorego ledwie z Klasztoru od
Benedictinow wyprosili iako C: bedu
nczy: J tenodebrawszy koronę w Saxonij
przez Ryxę wziętą szczęśliwie do Pol
ski przyięty y Krolem obrany 1038

DISKURS 3tii 9

O Kazmierzu Mnichu.

Kazmierz I; Dyakonem iuz u Benedyktynow będąc na wielkie prozby Polakow z Klasztoru wyproszony przyiechawszy do Polski wszystkie transakcye y rozruchy w Polsze uspokoił Masława Xiążęcia Mazowieckiego Wrocław Głogowsk y Płocka ziemia znowu są do Polski przywrocone zostawiwszy po sobie trzech Synow to iest Bolesława Mieczysława Mieszka y Corkę Swiętochnę, w pokoiu zycia dokonał.

DISKURS 4tu 9

O Bolesławie Smiały.

Bolesław Syn Kazmierza nazwany był smiałym dla męstwa y odwagi Ruś

sobie ledwie nie całą podbił Czechow
Prusakow Węgrow poraził Kiowa do
bywszy złotą brame szablą przeciął
na znak zwycięstwa a iako ten Krol był
wielki zwycięsca takze był niewolni
kiem swoich złych namiętnosci będąc
okrutnym srogim niewstydliwym widząc
zły zywot iego S. Stanisław Swięty Bi
skup a Krakowski upominał go zrazu
łagodnie gdy zas y to niepomogło wy
klął go od kosciola Bozego zaco odnie
go y od dworzan iego w Krakowie na
skałce iest rozsiekany potey tak stra
szney trans akcyi Grzegorz Papie
zci klątwę na niego włozył y korone
Bolesławowi odebrał oslanie dal
szym Krolate nie zgadzaią się Histo
rycy iedni bowiem piszą zego psi na
Tow...

łowach rozszarpali drudzy swiadczą że
się do klasztoru pewnego udał gdzie po
dle usługi czyniąc w pokoiu życia do
konał. Za żywota tego Krola gdy w
Krakowie na Zamku przyniesiono
doniego czynszowe znaczne piniądze
był tam wkącie pewny ubogi człowiek
ktory wzdychał serdecznie widząc
owę piniądze co postrzeksz y Krol spytał
go czego by tak wzdychał opowiedział dziwu-
iąc się takwielkiemu szczesciu Panow a na swo
ię narzekam nedzę więc kazał zeby sobie ty-
le zowych piniędzy nabrał coby zniesić mogł
y suknią nową dac mu kazał. co gdy uczy
nił Takomy człowiek od wielkosci pinię
dzy wyszedłszy za prog a nie mogąc daley po
stąpic kark sobie zerwał y grob na pinędzach
znalasł ktorego Krol z piniędzmi wisłe
wrzucie kazał.

DISKURS 6ty

O Władysławie Hermanie

Władysław I. Herman nazwany obrany zgodnie na Krolestwo pisał się tylko Xiążęciem nie krolem posłał do Rzymu Lamberta Biskupa żeby Interdikty z kościołow pozdymowane były co y uprosił. Poiął sobie za Zonę Władisława Xiążęcia corkę, z ktorą długo żadnego niemaiąc potomstwa, przeto na chwałę S. Idziemu zmurował Kościoł pod Zamkiem w Krakowie, y Dziecię szczerego złota ulane posłał do Klasztoru S. Benedyktyna posłał. za co w krotce synem od Boga iest obdarzony bo mu się urodził Bolesław od krzywych ust Krzywoustus nazwany. Woiował ten Krol z Rusią Pomorzanami y Prusakami

kami Syniego młody Bolesław w giu
leciech pod chorągiew się Oycowskę
zaciągnęł obierzdzaiąc smiele Obozy
nie przyiacielskie spodziwięniem Sa
mych Hetmanow oblezeni Morawczyko
wie rzucali Chlebem y mięsem na Po
lakow naznak zemieli dosyc na woy
nę zniemi prowiantu chcąc Polakow
tym zastraszyć ale Bolesław rostropny
przy młodosci swoiey zrozumiał zdradę
y tak długo zatrzymał się z Woyskiem aż
musię poddac Morawowie musieli. Na Oyca
iego Zbigniew Syniego porwał się z Woy
skiem ale pod Kruswicą u Gopla rzeki
srodze ies porazony. Na ostatek Krol ten wpo
koiu zycia dokonał zostawiszy szczęsliwego poso
bie potomka Bolesława Krzywoustego

DISKURS

O Bolesławie Krzywoustym.

Bolesław Krzywousty taki był Rycerz
że 50 za żywota swego bitew wygrał.
Gdy Henryk Cesarz wtargnął do Polski
z Woyskim przeciwnie mu Bolesław po
słał do niego godnego Męża Skarbka
żeby mu ziemi nie pustoszył Cesarz zaś
pokazał mu pełne skrzynię złota sre
bra y innych kleynotow mowiąc iesz
będziemy mieli zaco z krolem waszym
woiować co gdy usłyszał Skarbek
zdiąwszy złoty sygnet z palca rzucił
go między Cesarskie klinoty mowiąc
Ego Aurum addimus auro Daiąc prze
to znać zey krolowi Polskiemu na pi
niądzach y Skarbach nie zbywało.
Na to Cesarz rzekł Abdank to iest
dziękuię zkąd Herb Abdank powstał
ten krol wiele nader odniosł wycię
podtto

pod Haliczem mało maiąc woyska
uchodzic musiał w tey ucieczce gdy
z konia szwankował, żołnierz iego
dał mu swego konia za co go krol
potym nobilitował. powruciwszy
do Polski Woiewodzie Krakowskie
mu posłał na pośmiech skorę zaię
cą kądziel y wrzeciono dla tego że
on naypierwszy z placu uciekł zaczego
wpadłsy w rozpacz sam się ob
wiesił. Umieraiące ten krol gdy 4
Synow Panstwo wydzielał a 5mu
Kazmierzowi nic nie zosta
wił pytali go Senatorowie czę
mu by o naymłodszym zapo
mniał od powiedział. krol
wszakże w wozie są 4ry koła

na ktorych się wszyszystek cię
zar woiow wspiera tak y teh.
syn moy nay młodszy niech
podlega nawiu taek a do biżemu
będzie iako ytak stałosię bo
niedługo potym po smierci bra
ci braci swoich cnwszystko obsiadł.

DISKURS 7mo

O Władysławie drugim.

Władysław 2gi obrany po
Oycu na Panstwo wstąpił
wziął sobie za żone Krystynę
Henryka Cesarza Corkę ktora
wielce byłą nienawiesna Po
lakom zowiąc ich wieprzami
ta Władysława pobudzała

zeby Braci swoich znaznaczoney od
Oyca possessij wyzuł znamowyiey
znacznemu Hrabi Duninowi oczy
wylupic y ięzyk urznąc kazał ien
iednak cudem Bozym był uzdrowio
ny nazbierawszy w krotce Włady
sław woyska gonił Braci az do Po
znania gdzie bespiecznie zapiał z
dworzanami swemi a bracia tym
czasem z Mieszczanami Poznan
skiemi w nocy wypadłszy woysko
iego rozgromieli tak ze razem z zoną swo
ią Krystyną do Niemiec uchodzie musiał.

DISKURS 9ty

O Bolesławie Kryspie.

Bolesław 4ty Kryspus był nazwa
ny dla włosow kędzierzawych
był to Pan dobry łaskawy y spoko
ny

ny Braci swoich uspokoił y dobra
im od Władysława Brata swego star
szego pobrane w całosci po odda
wał Władysławowi Bratu swe
mu ktory był do Niemiec uszedł na
instancyą Fryderyka Cesarza całego
Slązka ustąpił Boleszę Kasztelanea
że był przyczyną smierci żywo spalic
kazał. Na ostatek ten Krol zosta
wiwszy Syna Leszka białego w
opiece Kazimierza brata swego szcze
sliwie zycia dokonał

O Mieczysławie Starym
Mieczysław zas Starym był nazwany
dla powagi y przystoynosci twarzy
ale zostawszy Krolem był wielkim
dlą pieszczę uciemiężaiąc Szlachtę

y Pospolstwo dla iednego nie
dźwiedzia xo ludzi stracić kazał.
Gromił go o to Gedeon Biskup Kra
kowski czego dali niemogąc znieść
Mieczysław uiechał do Wielgo Pol
ski a Polacy tym czasem inszego
sobie za Pana zgodnie obrali.
Ten Krol trzy razy wdzierał się na Państwo
ale za każdym razem sromotnie
był zrucony.

O Kazmierzu sprawiedliwym
Kazmierz 2gi ostatni Syn Bolesła
wa Krzywoustego ten justus był
nazwany dla sprawiedliwości
y cznotliwych obrany zgodnie na
Krolestwo Seym w Łęczycy ustano
wił y prawa nadał y z osmiu Bi

skupow Synat złozył że by się, za krzywdy Duchownych za stanawia li do nie Klemens trzeci Papiesz Po sły wyprawił zebey Duchowienstwo dziesiecin y dochodow niedawali na ktory czas ustąpiło na zaciąk woyska do od bierania ziemi Swietey ale nic nie wskurali dla woien domowych. Ten Krol S: Flo ryana za Patrona Krolestwa Pol skiego obrał y Kosciołmu na Kle parzu wystawił gdy zas przy stole za niesmiertelnosc duszy zdrowie pił umar niespodziani e zostawiwszy Polakow w pragnieniu Krolowania swego

DISKURS XLVIII
O Leszku Białem

Leszek Biały Syn Kazmierza po

Oycu

Oycu na Panstwo wstąpił Mieczy
sław Stary upominaiąc się Korony
wtargnył do Polski ale z konfuzyą
odstąpic musiał. Za panowania
Leszka by posłany Pietr. Kar
dynał. ktory Duchownym zon mięc
zakał. Ten Krol 3 z Panstwa zru
cony y tylez razy powrucony
ało dla niegody y klutni Mie
cisława starego Koronowany
iest Leszek od Wincentego Ka
dłubka Biskupa Krakowskiego
ktory przestraszony piorunem
Cysterşem został. w Jedrzeiowie
leży w Krakowie na zamku krol
pomieniony

DISKURS 12mo.

O Bolesławie wstydliwym

Bolesław 5 dla zachowania wie
czney czystosci z Zoną swoią S. Kune
gundą Pudicus był nazwany Zakon
Franciszkanow z Pragi do Krako
wa wprowadził to zaś złego dzi
wna Zezała tak dobrego y Swiętobli
wego Pana wielkie in kursye od
pogan na Polskę były bo Tata
rowie z trzema swemi Hetmana
nami wtargnowszy Sandomirską
y Lubelską ziemię zniszczeli w
padłszy w Sląnsk gdzie Wro
cławiuc zamek się pokusili ale
Swięty Cesław bronił go ognistą
kulą z tamtąd uszedłszy opanowa
li Krakow ludzi pobrali Mia
sta spaleli tylko się niektorzy na
wieży S. Iędrzeia obraniali a
Bolesław Krol y Swiętą Kune
gundę

gundą z Żoną swoią w Sączu Zamku nad
Dunaycem Pienina nazwanym zakryty
siedział pouspokoieniu tey inkursyi
znowu w kilka lat Tatarowie wpadli oko
to Sandomierza. wiele ludzi wycinali tak
dalecze ze zulic krew płynęła Franciszka
now w Klasztorze Zawichostkim wycię
li w Sandomierzu takze 49. Dominika
now ktorych Pan Bog w wigilię smier
ci dziwnie o męczynstwie przestrzegł gdy
albowiem 1 Nowicius w chorze martyro
logium według zwyczaiu spiewał ali
sa nad podziwienie obaczył złotemi
literami wypisane Sandomiriæ 49. Marti
rum co widzęc pocznie sobą trwozyc nie
wiedzęc coczynic na ostatek osmieliwszy
się przeczytał głosno cowidział na ta
kie czytanie zdomiały Przeor sam y zbra
cią pomięnione obaczywszy słowa ktore

niedługo

zniknęły z płaczem dobra ci od prawił cie-
łę umrzeć potrzeba bracia więc umieray
my wesoło a gdy to wymowił uderzyli gwa-
łtem na klastor Tatarowie a w tym
pomieniony Przeor Sadok nazwany ka-
wynieść do Kościoła Braci na Salve Re-
gina tam wszyscy od Pogan wycię-
ci są śmierć Krola tego poprzedziło
prezagium bo się pokazał krzyża-
sny nad Krakowem.

Po śmierci Rudyka żona iego Kunegun-
da w konwencie Sądeckim świąto-
bliwie życie dokonała wielkiemi cuda-
mi w życiu y po śmierci wsławiona ta
S. do Bochni sol wprowadziła na
ostatek za iego panowania S. Stani-
sław był kanonizowany. Biskup Kra:

DISKURS 13tio

o Leszku

O Leszku Czarnym

Leszek Czarny Rus Litwe Tatary od Polski odegnał, temu Krolowi pokazał się we snie raz S: Michał animuiąc go żeby smiele uderzył na nieprzyiaciela obiecuiąc mu pewne zwycięstwo więc na zaiutrz na zaiutrz zaraz poszedł w pogon za Litwą ktorych do pędziwszy między Narwą y Niemnem rzekę 40000. trupow woyska nieprzyiacielskiego położył potym zwycięstwie Kosciół S: Michałowi wielkim sumptem wystawił Krakowianow tak że Zamku wnie bytnosci iego niedali do byc y wiernosci mu dochowali nobilitował ich wkrotce potym życia dokonał.

DISKURS 149

O Henryku Probusie.

Henryk nastąpił na Panstwo po Leszku czarnym ten lubo był nazwany Probus to iest cnotliwy ale w samey rzeczy nie był ta

kim bo tylko do zdrad był urodzo
ny wielkim był okrutnikiem na
Duchownych temu Mieszczanie Kra
kowscy zdradliwie bramy wnocy
otworzeli y tak sam się prawie Kro
lem Polskim uczynił zostaiące w
takim razie y zamieszaniu Polacy po
dali Henrykowi nie ktore Kondy
cye na ktore gdy przystał lubo nie
z chęcią za Pana przyznac go musie
li niedługo potym Łokietek na
zbierawszy woysko trzy kroc go po
raził na ostatek widząc nie bardzo
przychylnych sobie wpadł wapręnsię
y umarł we Wrocławiu

DISKURS

O Przemisławie.

Przemisław drugi Xiążę Poznan
ski nay pierwszy był pieczęci Ko
ronney wynaleszcą na ktorey

z iedny

z iedney strony orzeł na drugi Osoba Kro
lewska była wyrysowana ta zas osoba
w prawey ręce berło w lewey zaś iab
ko tam z 2 napisy były 1 na iedney stro
nie pod orłem taki. Sigillum Premislai
Regis Ducis Pomeraniæ 2. zaś pod osobą
taki Reddidit ipse suis victricia signa
Polonis tozy na monecie wybiac kazał
Patrząc na to Krzywo Wacław Krol Cze
ski przynaigł pewnego Margrabię Bran
deburskiego zapustą w Rogoznie odpra
wuiącego na iechawszy okrutnie zamordo
wał swiadczą niektorzy że za to skarał
Pan Bog tak sromotną smiercią Krola tego
że Zonę własną Ludgierdę dla tego że nie
płodna była Francymerowi iey udusić ka
zał w nocy. Krol ten straconą przez nie
zbożnego Bolesława smiałego Koronę
Polską przywrucił Polakom y Krolestwo
Polskie na wiele części z Antecessorow ie
go rozdzielone w iedney porze ustawił.

DISKURS

O Wacławie pierwszym.

Wacław 1: Krolem Polskim zostawszy, był razem y Czeskim y Węgierskim za iego panowania skorzane piniądze ustały a srebne nastały ten krol zamiast wdzięczności Senatorom y Panom z ego sobie za krola obrali z urzęduich zsadzał a Czechom swoim dawał. On był Konca Miasta Fundatorem Władysława naostatek Łokietka wygnał y Krakow kamienicami rosprzestrzenił w krotce przez nie nawese truczną zgubiony iest

O Władysławie Łokiętku

Władysław Łokietkiem był nazwany dla niskiey zbyt statury serca iednak y animuszu był wielkiego ten za pierwszym razem Krolem Polskim obrany udał się na wszystkie zbytki ktorych porwalał y za mieysturi cym obrazeni Panowie poodierdzie iego do Ma

ty Pol

ty Polski Seym w Poznaniu złoze
li y Wacława Krola Czeskiego za Pa
na obrali o ktorym iuz była zmianka
Dowiedziawszy się Łokietek o smierci
Wacława tak sobie wiodł mało Pola
now zego powturę Krolem Polskim obra
li. Wielgo Polanie zas boiąc się zeby
się nie mscił nad niemi zego przed
tym z Krolestwa z trącili. in szego so
bie Henryka obrali za krola gdy w krot
ce umarł ziechali się do Gnezna Wiel
go Polanie Łokietkowi w rząd y się po
dali Mieszczanow Krakowskich ktorzy
mu się sprzeciwieli roznemi katownica
mi potracic kazał insi pouciekali on
pierwszy mieysca Koronacy z Gniezna
do Krakowa przeniosł y tam na zamku
Krolewskim w dzien S. Sebestiana iest
koronowany Krzyzakow na 40000 pod Płow
cami wyciął Tatarom takze nalezyty dał
odpor gdy się ten Krol na boiowisku
przechodził obaczył tam pewnego ka

waler

walera Floryana nieiakiego trzema kopiami przebitego nad ktorym uzali wszy się rzecze doswoich loc ten wielką męke cierpi nacoz raniony Floryan odpo wiedział większa iest męka dyma ktowe wsi złego somsiada Krol zadziwiony mę stwuiego kazał go wykurowac y pokru lewsku godnego kawalera udaiowac. Potym ten Krol Sląsk wtargnił y tam 500 Zamkow dobywszy do Krakowa się wrocił Zaniego Sląnsk od Polski odpadł dla Rebellij Xiążąnt Sląnskich na ostatek uspokoiwszy w Polsze zamieszania umarł wodz[?] 1333

O Karzimierzu wielkim

Karzimierz 3ci Wielkim był nazwany dla wielkiego statku y powagi swoiey ten rzecz miłodych leciech na Panstwo wstąpił przydał mu senat dozrądow Melsztynskiego Kasztelana Kra kowskiego zapanowania iego wiele się rozboynikow namnozyło ktorym dawał

przystek

protekcyą Maciey Borkowicz Woiewo
da Poznanski tego w przod łagodną mo
wą napominał Krol czym gdy nic nie wsku
rał pozwanego od siebie do Kalisza głodem
umorzyć dekretował. kazawszy mu trochę siana
y wody dawać przeto do Olsztynskiego
w sadzony zamku przez cał 40 dni nie ie
dząc ani piąc żył tylko ciałem Bozym będąc
posilony co iedniey wszechmocnosci Boskiey
przypisali zemu ieszcze do pokuty zycia
przedłużył drudzy niewinnym go bycosą
dili. Za panowania Krola tego tak wiel
ka się szarańcza zjawieła iak konskie ko
pyta tak zas liczna ze słonca od niey y powie
trza niewidac było ta wielkie szkody Po
lakom czyniła w polach z kąd wielki głod
był w Polszcze więc Krol rostropny przyka
zał kupowac zboza roku przeszłego kto
ry był bardzo plenny ty tedy zbożem lu
dziu ubogich nic niemaiących zaco kupo

wac opatrzał y zywił a o nimu zało robic
około murow wałow y fosow robie mu
sięli y wiele robotnika y tym sposobem so
bie nagromadził y ztąd ta wiele Miast
Fortec y Zamkow Krola tego osobliwszem
staraniem zaszczycać się mogą. On Kus
całą osiadł y ią napowiaty podzielił Krzy
zakom Dobrzynską y Kuiawską Ziemię ode
brał. nie długo potym, zepsował się ten Krol
y na zły zywot udał się oco gdy go napo
minał Bozeta Biskup Warmienski za
wziętosci ku niemu do braiego pastoszyc
kazał gdy zas Poseł Papieski do niego
był z Rzymu przysłany on na zatiadgoey
w Wisle utopic kazał za sprawiedliwo
Boska słuszną dla niego na Polskę prze
pasciła karę że wiele miast y miasteczek
y wsi spustoszało w samym zas Krakowie
na 20000 samych znacznieyszych kup
cow wymarło ten Krol wzbył się kochał

chał w zydach y wielkie im nadawał przy wileie ontedy prawie pierwszy w Polszcze im dał protekcyą tak zego Bogiem zydo skim zwali. gdy ten Krol traktował raz w Krakowie Karola Cesarza 3 Krolow Węgierskiego Dunskiego y Cypryskie go botez w ten czas wnuczkę swoię wyda wał zapomienionego Cesarza poskonczonym traktamencie pierwszy z Mieszczanow Wierz nek za pozwoleniem Krolewskim zaprosił owych Panow y samego Krola Kazimierza Pana swego z ktorych kazdego według ich kondycyi za stoł zasadziwszy y ich choy nie uczęstowawszy, po traktamęcie kazdego z nich znacznym przentem udarował. Krolo wi zas Kazmierzowi Panu swemu oddał prezent ktory taksowano na sto tysięcy z kąd miarkować się moze, iak się dobrze mieli dawnych czasow Mieszczanie Kra kowscy założył także ten Krol Akademią na Kazimierzu przy Krakowie, zaciągnąwszy z Paryza Professorow y tam przy kosciele

S. Wawrzynca wiele domowaw dla mie
szkania uczenia wystawił i a Akademią
za Jagiellona potym do krakowa iest prze
niesiona na ostatek ten Krol w polowa
niu zapędziwszy się za ieleniem sprawa
kował z konia y nogę złamał z ktorego
trafunku wkrotce umarł nanim się Fami
lia Piastow zaś konczyła

DISKURS 19no

O Ludwiku Węgrzynie

Po smierci Kazimirza Wielkiego wstąpił na
Krolestwo Polskie Ludwik Krol Węgierski
ktory po odprawionym weselu Wuienki
mało co pomieszkawszy w krakowie
wkrotce sebie obmierził sprawy y obycza
ie Polskie lecz y Polacy nie bardzo z niego
kontenci byli gdy dla roznosci iezyka spra
wy swoie przez Tłumacza krolowi przekła
dać musieli przeto nie mogąc daley zacier
pieć mięszkania w Polszcze Krol Ludwik
uiechał do Węgier z leciwszy rzędy

Korony Polskiey Matce swoiey Krolowey
Węgierskiey y Władysławowi Xiążęciu Opol
skiemu po odiezdzie Krolewskim Matka
iego rządy w Polszcze poodmięniała mieysca
w Senacie Węgrzynami osadzała a Senato
row Polskich z urzędu zkładała gdy zaś
mowieli Polacy okrzywkę swoię Polacy zaraz
im karą surową grozono zkąd Węgrowie
wziąwszy na Polaki smiałość nie długo potym
człowieka znacznego Kmitę Starostę Krako
wskiego niesłusznie zabili, były y insze nędze
na Polskę aż szlachta Polska y Panowie
do Węgier posprawiedliwość do Krola Ludwi
ka udawać się musieli do tego Polakow
utrapienia ieszcze y insze przybyło gdy ro
zni nie przyiaciele iako to Litwa Tatarowie
y Prusacy do Polski wtargneli czym prze
straszona Matka Krolewska wyiechała do
Węgier y wymogła to przecię na Krolu Ludwi
ku że dał na pomoc Polakom woyska
swego 15000 y sam poszedł z nim przeciw
ko Litwie gdzie ich poraził 11000 Herma

zaś Polski Rafał Sranowski posedł z Woy
skiem Polski pod Wrocław gdzie Tatarow
2000 trupem położył lecz y sam trzema
postrzałami raniony iest. uspokoiwszy kroll Lu
dwik nazad do Węgier odiechał. zostawi
wszy Polskie krolestwo znowu w dyspozycyi
Panow Węgierskich ktorych uciemiężenia
daley wytrzymać Polacy postali do Węgier
do krola dwuch znacznych ludzi Kurianskie
go y Miastkowskiego prosząc uniżenie żeby
im cudzoziemcow ktorzy stanu Rzeczypospo
litey Polskiey praw nie wiedzą daley nie
naznaczał tym poselstwem lubo był nieco
krol obrażony iednak że obawiaiąc się ruchu
chu iakiego w Polszcze odłożył ten inte
res Polakow do przystego Seymu a tymcza
sem przemysliwał o tym iakoby Halicki Ka
mieniecki Sanocky Przemyski Powiat oder
wał od Polski a do Węgier przyłączył.
Więc w krutce złożył Seym w Budzyniu
w Węgrach naco Panowie Polscy niech
cieli pozwalać maiąc to sobie za rzeczno

wzgnia

wą y niezwyczayną. iednak ze znale
zli się z Senatorow ktorzy dla prywaty
poiechali na ten Seym tam z przyiazdu
ich wielce był rad Krol Ludwik gdy przy
szło do samego aktu Seymu Jarocki nieia
ki Polak Dworzanin y Sekretarz Krolewski
promował Panom Polskim intencyę Krolew
ską iako miał wolą nie ktore Woiewodztwo
Polskie do Węgier przyłączyć deklaruiąc
się ze to miało byc z dobrem Rzeczypospolitey
y Korony Polskiey na co Senatorowie od po
wiedzieli przez Tłumacza nie na to smi się
tu ziechali zebysmy z krolem iegomością fry
marki takie czynili y te ze szkodą Rzeczypo
spolitey ale zebysmy z prosieli orząd lepszy
w Polszcze o zachowanie praw y statutow
naszych a do tego ze tu na tym Seymie
nie zwykłym Budzynskim nic bez braci na
szych stanowic niemozemy widząc Krol ze
niemoze ich do swoiey woli nakłonic ka
zdego złotem udarował upewniaiąc ich
ze y Braci ich wkrotce do tego miał na

mowic

mowic y tym sposobem przemogł na
nich co chciał, ieden tylko między
niemi Lubranski Biskup Wrocławski
niedawszy się żadną miarą przywiązuwa
ła temnie przed drugiemi oznaymił
o wszystkim przez list Rafałowi Gra-
noskiemu Marszałkowi Koronnemu
ktory został z drugiemi Senatorami w
Polszcze dokładaiąc iako Senatorowie
dali się uwieść Krolowi y iako przysta
li na radę iego przez doświadczenia Se
natorow przeto pomieniony Marszałek
Granowski zmowiwszy się z bratem swo
im Woiewodą Granowskim poiecha
li zaraz do Arcy Biskupa Gniezniń
skiego daiąc sprawę wszystkim co się stało
w Budzyniu, a tedy Senatorowie nie mie
szkaiąc poiechali, uczynili konwokacyę
na Senatorow Polskich w Łęczycy gdzie
uradzieli. żeby Krola do Sliniam na Seym
z Węgier sprowadzic y z Senatora Polskie
mi tamże zostaiącemi ktorych iako zdra-
dliwy

dliwych. Oyczyzny Synow gardłem
karac postanowiono a tym czasem
Marszałk Koronny po wszystkich Powia
tach rospisał listy daiąc ordynans że
kto kolwiek się tylko Szlachcicem
mianuie stawał na rozkaz pod Gli
niany na tydzien przed S. Bartłomie
iem uprzedzaiąc tygodniem przyiazd
Krolewski, poiechali tedy w poselstwie
do krola Krzyżowski Stolnik Kra
kowski z ktorych przyiazdu y poselstwa
wielce Krol był uweselony spodziewa
iąc się że z przyiazdu iego wszyscy Sena
torowie do Polski naiego zamysły
Seymu Budzynskiego pozwolic musie
li a gdy Krul Ludwik ruszył iuz z We
gier wszystkie noclegi Marszałek Koronny
Granowski miał w opisaniu zaczym
gdy iuz Krol stanył na granicach Pol
skich zaiechał mu Marszałek Ko
ronny drogę z trzema Senatorami
w K[illegible] 1000. Koni witaiąc go od wszy
stkich Senatorow y Stanu Rycerskiego

zego ardo Gołogar pod Gliniany od
prowadzili gdzie się iuż było zgroma
dziło Szlachty na 50000. dnia 3go po
przyiezdzie Krolewskim. posłali Senatoro
wie do Krola prosząc go o kolegi swo
ie Senatory Polskie ktorzy z Węgier
z nim przyiechali aby do spolney rady
sie stawili. do koła wielkiego tedy ża
den naymnieyszey uczciwosci nie
dał ale wszyscy na nich zębami
zgrzytali w tym Marszałek koronny Gra
nowski pokazał list z Budzynie do sie
bie pisany przez Lubranskiego Biskupa
Wrocławskiego ktory list kanclerz ko
ronny Drzewicki głosno czytał przed
wszystkiemi. po przeczytaniu listow spytał
się Marszałek Biskup Lubranskie
go czyli by się znał do swego listu na
co odpowiedział Biskup com pisał
sprawiedliwiem pisał y nie zawiodę
sumnienia mego. Przeto zaraz owym
zdradliwym Senatorom iako niego
dnym kazali na stronę z koła senator
skiego

skiego pod strazą ytey zenocy xx
Senatoiom głowy poucinali nazaiutrz
posłali do Gołozgor po Krola azeby doko
ła wielkiego dla rady Rzeczy pospolitey
potrzebnych stangć raczył a tym cza
sem Maiestat dla Krola przybrało
y niedaleko Tronu az głow owych
Senatorow pokładziono y szkarłatem
przykryło. Gdy tedy posadzieli Krola
na Maiestacie który iescze niewiedział
o pobitych Senatorach, więc Marszałek
Granowski poważną y mądrą do Krola
uczynił mowę, w ktorey wszytkie zdra=
dy y konszakty z nim w Budzyniu uło
zone odkrył pobitych Senatorow, a na=
dokument prawdy po skończoney mowie
sukno odkryc kazał y pokazał Krolowi
Lu: głowy Senatorow poucinane wi
dząc Krol Ludwik co się stało a iako=
Polaczy wolności swoiey y sprawie=
dliwości pilnie przeztrzegaią odpowie
dział przez tłomacza y Sekretarza swego
iako sie

iako się wniwczym niechce przeciwić Rze
czy pospolitey woli Polskiey nało wielkie
nadał wolnośći y przywileie Polakom ia
kich nigdy za inszych Krolow niemieli, po
tym w wielkiey aprensyi zostaiąc że nie
mogł swego dokazać w padł w krotce=
w chorobę, y gdy się widział być słabego zło
żył walny Seym z wołaniu naspiszu, gdzie
gdy Panowie Polscy ziechali, uczynił do
nich mowę z płaczem prosząc aby mu prze
puśćieli, ieżeli im kiedy co złego uczynił, przy
tym prosił, żeby po smierci iego Zygmun
ta Brandeburskiego Zięcia iego Krolem
obrali, co mu wszyscy Polacy deklarowa
li pod przysięgą uczynić y tak pożegna
wszy Senatorow Polskich we dwa mie
siące umarł. Ten Krol zwykł częsło od
miniwszy szaty po miastach swoich
chodzic podsłuchywaiąc co też o nim y
iego rządach ludzie gadali, bo był wiel
ce ostrozny w sprawach, panował w Pol
scze lat 12 w Węgrach 14.

DISKURS 20mo

O Iadwidze Krolowy.

Po śmierci Ludwika Krola poczęni
myslec Polacy, Zygmunta pomienione
go Zięcia iego Krolem obrac, według
obietnicy daney Krolowi zeszłemu
Ludwikowi, ale gdy ten Zygmunt po
cząn sobie Polakow lekce ważyc y
im się w niektorych rzeczach sprzeci=
wiac, przeto odmienili intencyą swo
ię, obrawszy sobie za Krolową Iadwi
gę młodszą Corkę Ludwika ktorą
gdy do Polski z Węgier zprowadzi
li, zaraz ią Krolową Polską obrali,=
złą iednak kondycyą, zeby sobie ni
kogo za Męża nieobirała, tylko kogo
by iey Rzeczpospolita cała wynalazła
na co Krolowa z chęcią pozwoliła
wkrotce Xiążę Litewskie Iagiello

poślubił.

paslubił ią sobie za Małzonkę za po
zwoleniem Polakow, ktory przed
slubem okrzcił się z całym domem-
swoim Polski przyłączył, była ta Pa
ni wielkiey swiątobliwości y Poboznoś
ści zwykła się często modlić przed
Krucifikxem przez co się zasłuzy
ła ze się rozmawiał znią Chrystus
z Krzyza, adwent y Post wielki o chle
bie y wodzie odprawowała wielkiey
będąc zycia ostrości, wszelkiey się
pompy y Chwały swiata tego iak
trucizny broniła udał ią był o ia
kis nieprzystoyny, uczynek przed
Krolem Gniewosz Podkomorzy Kra:
ale się złego niewinna Pani wywiodła
bo ten ktory doniosł do wislicy na
sąd pozwany gdy iey nic dowieść nie
mogł Palinodyam spiewać czyli
publicznie odszczekiwać pod ławą
zaroskarżony

za rozkazem Krolewskim musiał.
Naostatek życia swego szczęśliwie ta Krolowa dokonczywszy w Krakowie iest pochowana.

DISKURS 2.dus

O Władysławie Jagiellowiczu

Władysław Jagiełło Xiążę Litewskie zastawszy Krolem Polskim niedosyc na tym że się sam okrzcił y wiarę S: swemi Krewnemi przyiął, ale oraz za iego staraniem 30000 Litwy się okrzciło gdy go o co nieprzystoy nego Krolowa Jadwiga strofowała zaraz się poprawił z Krzyżakami długo miał woynę chcąc im odebrać ziemie Dobrzenską naostatek srodze ich poraził 50000 trupem połozył a 40000 w niewolą zabrał.

Po tym zwycięstwie Krol Jagełło Litwę z Polską złączył. Tak się ten tym zwycięstwem wsławił że wszytkie prawie postronne Narody przed nim drzały. Gdy poiął w Litwie czwartą żonę ktorą przez rady Senatu obrał, obraził na siebie Senatorow przeto Arcybiskup Gnieznienski boiąc się niechciał iey koronować, ale drugi Arcybiskub Lwowski na tę funkcyą podiął się. y Krolową ukoronował, o co się uraziwszy Arcybiskub Gnieznieński, boiąc zeby przez Sukcessyą Arcybiskupowie Lwowscy Krolow nie koronowali, wyiednał to sobie zeby się iego nastęcpcy pisali Prymasami to iest pierwszemi po Krolu za tego Krola nastał zwyczay wysyłania Seymu Posłow był to Krol wielkiego

ku swego zwierciadłem cnot wstrze
mięzliwy y trzezwym, na ubogich miło
sierny, sobolow ani zadnych drogich fu
ter niezazywał podczas podniesienia
Ciał Panskiego zawsze kruszył słom
kę w ręku uznawaiąc się podleyszym
w oczach Boskich na ostatek pod
Grotkiem poiechał do lasa aby sło
wika słuchał gdzie bawiąc się az do
pułnocy przeziąb y w Febrę wpadł
szy w krotce umarł.

DISKURS 22do.

O Władysławie Jagiellowiczu

Władysław 3ci. Jagiellowicz
miał do koronacyi nie ktorych so
bie przeciwnych, przeto gdy czas
nastąpił koronacyi Olesnicki

Marsza

Marszałek Koronny kazał tym co Krolewską stronę trzymali naprawą przeciwnikom zas nalewą co żywo naprawą skoczyło oprocz trzech znacznieyszych ktorzy gdy się wysoko wspięli. chcąc Krolowi Kontradykowac z trąceniem z konfuzyą przeto stał się był wielki tumult zaraz po koronacyi. dał Pan Bog zwycięstwo temu Krolowi nad Krzyżakami Multany także się mu poddali y wierność poprzysięgli. Przyiąwszy Koronę Polską nie długo potym krolem także Węgierskim został. Miał woynę z Turkami ktorzy do Sląnska byli wtargneli podczas tey woyny Szlachcic Polski Włodyk złą

Kor
Zat

zataił się między trupami że choć Tatarÿ palec mu ucięli z pierścieniem, z wielkim on bolem ani szÿknął przez co życie zachował. Poteÿ woÿnie podkał się z Tatarami ktorych, za pierszą potÿczką 30000: poraził 4000 w niewolą zabrał na drugieÿ potÿczce pod Warmią nieposzczęściło się. Polakom bo z 10000 tÿlko się wrociło z ktorych potÿm ieden został Arcybiskupem Lwoskim Iędrzeÿ Sanocki a 2gi: Rzeszowski. Biskupem Sanockim na teÿ woÿnie 100000 zginęło Turkow przy ktorych iednak zwycięstwo zostało sam też Krol Władysław od ianczara postrzelony z ktorym razem sko

czywszy ieszcze raz odwaznie sa
mego Bassę Tureckiego zabił,
lecz y sam umarł a to karana
Polakow za złamanie paktow z Tur
czynami była od Boga przezna
czona. Bo gdy się Amoratez Tu
recki Cesarz dowiedział o złoma
niu paktow gdy przyszedł na miey
sce bitwy wziąwszy z zanadrza po
poprzysiezone pakta zawołał, Bo-
ze Polakow iezliz iest Bog pra
wdziwy zemściey się nad Ludem
twoim ktory ci poprzysiężone zło
mał pakta y tak z dopuszczęnia
Boskiego Turcy w ten czas z Polakow tryum
wali.

DISKURS 23tio

O Kazmierzu Czwartym Czwarty

Kazmierz 4ty po Bracie swoim Władysławie na Panstwo wstąpił wrószki iego przy koronacy niedobre były bo się Duchowni z Xiązętami powadzieli kto miał z nich pod boki Krola prowadzic na woynie z krzyżakami gdy mało com mającego woyska, ledwie y sam nie zginął od tąd nigdy na zadney woynie nie postał Seymy ustawiczne składał ktorych 30. za panowania odprawił on prawo wolnego obierania Biskupow Kapitule od iol katedralnych ktore przez 500 lat trwało oco gdy go strofował Papieski Poseł odpowiedział

wolał

wolał bym Krolestwo stracic nize
liby kto pierwszy miał mi nad wolę
moię Biskupow dawac Duchownym
wielce był przykry ten Monarcha
dla tego tez zapanowania iego
w Polszcze nieszczęsciło bo wiel
kie powodzy nieurodzaie pio
rony y ognie panowały. Ledwo
co w Poznaniu stanęł zaraz
ogien całe Miasto ogarnął w tym
tylko godzien pochwały ze 5ciu
Synom dobrą dał edukacyę bo
gdy się sama Krolowa nazbytnię
ostrosc udała Długosza Pedago
ga Synow swoich oskarzyła rzekł
Krol niemogę wdzięczniejszey
słyszyc muzyki iako gdy usłyszę
płacz

usłyszę płaczącego Syna od nauczycielow skaranego: Smierc Krola tego poprzedziła dziwna kometa bo trzy Słonca widziane były ktore trwały przez dwa miesiące.

DISKURS 24ty 19

O Janie Olbrachcie

Jan Olbracht zaraz po koronacyi żydow wszystkich z Krakowa wygnac kazał naznaczywszy im mieysce mieszkania wedle Kazmierza nie długo potym Krol ten rozswywolił się pokrakowie piiący ulaiąc nawet y ponocy czasem iekomy słnie mieszaiąc się miedzy pospolstwo przeto dla gnusnosci Krola tego Turcy wielkie szkody czynili.

a tych było na 70000: a nie było
kto by im dał odpor aż sam Bog
zlitował się nad Polską przepu
ścił albowiem takie zimno y
śniek że konia Tureckiego y z
Turczynem zasypował gdzie na
tenczas na 40000: pomarzło nie
ktorzy przerzynali szkapom brzuchy
y tam się od zimna dla zagrzania
kryli ale gdy krew bydlęca ucho
dziła y oni marzneli y umierali tak
dalece że ledwie 10000 Turkow
nazad się do swoiey ziemi wro
ciło pomieniony Krol panował lat 8.

O Alexandrze.

Alexander na krolestwo Polskie
obrany

obrany był pracowity czuyny y sprawiedliwy tylko dowcipu tępe go Helena żoniarego. była z chirma tyczk dlatego iey Koronowac niechcia no za Krala tego wielesię było ro zbonikow szlachty na mnożyło kto rych Krol wiele potracic kazał mię dzy [niemi] szlachciankę pewną ktora tak że pomęsku się przebrawszy ro zbiała obiesic kazał. Niedługo po tym ten Krol wpadł wpalarysz co poprzedziło prezagium bo taki grad pod Krakowem zpadł iak kokosze iaia przed smiercią iego na pulnocy kula ognista pokazawszy się na zamek Krakowski upadła.

DISKURS 26ty.

O Zygmoncie pierwszym.

Zygmont pierwszy wielkim y odwa
żnym był Rycerzem naystrasliwszym
był Turkom y Tatarom Hetmanow
Tatarskich 20 poymał a 40000
kow pobił zawsze ten dzien swięcic
kazał w ktory takie zwycięstwo otrzy
mał bo był Pan Bogo boyny y na
bożny Elzbietą Siostrą iego gdy ią
wydac za krola Dunskiego chcia
no wolę umrzyc między swemi ni
zli żyć między cudzemi Szlachtę
od Praw sądow mieyskich uwolnił
a to ztey racy że mieszczanie Każmie
scy nie słusnie Szlachcica na
ściętą smierc osądzic y nie po chrze
sciansku w dul wrzuć kazali za
Krolatego Buławę Hetmanską
dożywotnie Hetmani trzymac za
czeli po przed tym na raz tylko Het
man

manska władza zlecona bywała
za żywota także Zygmunta był
Jan Lubranski Biskup Poznan
ski osobliwey dobroci y szczodrobli
wosci Pan ktoremu gdy powiedział
Podskarbi czasem że p[...] nigdzy nie
stawało mowił mu idz ieno a oba
czysz ze znandziesz ieszcze cosię
często kroc zyscilo y tak nigdy skar
by nie były prużne na 4ry lata prze
smiercią Krolewską dziwny się cud
w Poznaniu ziawił to iest pewny
Warzyniec Powiadowski Kawaler
Multanski po smierci zawsze na
srodku koscioła gdy Diakon Ewan
gelią spiewał z gołem mieczem sto
iał co czynił z dopuszczęnia Boskie
go ze za żywota niedbałym nieco był
w swoim urzędzie y z mieczem z drugie
mi według

mi według zwyczaiu na Ewangelią niestawał na ostatek Krol Zygmont dawszy piękną y zbawienną Synowi swoiemu pozostałemu instrukcyą umarł szczęsliwie

DISKURS LXXII

O Zygmocie drugim

Zygmont 2gi August był nazwany dla tego że się w Auguscie urodził ten ieszcze za żywota Oyca swoiego 2go dnie od Panow Krolem był obrany za niego lutrzy w Polszcze szerzyć się poczeli ktorym się naymniey nie sprzeciwiał Litwa y Inflanty pod dać się dobrowolnie musieli Ca ra tak z Moskieskiego srodze poraził. Zen Krol od Xiążęci Pruskie go zaproszony do Regmentu gdy

iuz wiezdzał do Miasta na przywi
tanie iego ognia z Armat dawano
ze się mury y Zamki rozwalały y
gdy by był kon z Krolem nie usko
czył na stronę, pewnie by był zabi
ty Wisniowieckiego iednak ktory
przed Krolem zbroie nosił tak w gło
we kula armatnia uderzyła ze
Musk wyprysnąwszy Krola sci
mego oprysnął ten Krol rad do
iutra od kładał sprawy y w rze
czach nie był skwapliwym na nim
się Familia Jagiellonow z konczyła.

DISKURS

O Henryku Waleziuszu.

Po skonczoney Famili Jagiello
now obrali sobie Polacy Henry
ka Waleziusza Xiążęcia Ande
gawenskiego:

degawynskiego Krola Francu
skiego Brata. po ktorego xx Po
słow znacznych posłali do Fran
cyi ktorzy bygo do Polski zprowa
dzili. gdy stanel nagranicach
Polskich wielkie zgraie Senatorow
y Kawaleryi Polskiey zaiechało
mu drogę wprowadzaiące nowego
Krola wielkim aplauzem do kra
kowa ale potak wielkim welu
piętka nastąpila odmiana
bozanamową matki swoiey nie
długo z Polski iest wywabiony
czego mu Polacy nie zabrania
li uszedł wnocy z Zamku kra
kowskiego w odzieniu człowieka
prostego wziąwszy zsobą kilku
wiernych na zawitz Polacy wy
słali prosząc go zeby się wrocił
ale

ale się żadną miarą namowić się
niedał y gdy na czas naznaczo
ny nie powrucił złożono Seym Ele
ctionis gdzie go za Krola uznawac prze
stali inszego sobie nowego obrali.

Proba

O Stefanie Batorym

Po odieździe Henryka obrali so
bie Polacy Stefana Batorego Sie
miogrockiego Xiążęcia ten zaraz
na Kororonacy Moskwie woynę wy
powiedział y znaczne z nich odniosł
zwycięstwo Hetmana Zamoyskiego
za pierwszego miał Konsiliarza
bez ktorego nic nie uczynił Gdan
czanow ktorzy mu byli rebellizowa
li zupełnie podbił y try but im
roczny naznaczył aby co Rok

do skarbu krolewskiego 100000 cer
wonych złotych dawali pod ninnay
pierwszy Trybunał koronny posta
nowiony iest ontak ze wądenskie
Biskupstwo w Inflantantach fundo
wał na ostatek w wielgą chorobe
wpadł y umarł zostawiszy wielkie zwycię(stwa)

DISKURS

O Zygmontie Szwedzie

Zygmont 3ci Szwed postefanie
na krolestwo nasiąpnił dla roznych
Dyssensij ledwie do korony przy
szedł wielce się rad kochał wpoko
iu. zkąd miał przysłowie probo
no pacis Zebrzydoskiego Woiewod
Krakowskiego ktory iz emu krolod e
brał kamienicę iako nie iego ale
swcię zbuntował na niego 1000

Szlachty ale Krol pogromił y wszy
stkie bunty uspokoił Moskalow
także poraził y Smolinska zna
czney fortecy dobył lubo zwiel
ką pracą abardziey przez sztu
kę pewnego Kawalera Multan
skiego ten Krol tyla lat pa
nował ile Krolow przed sobą
miał toiest 40: na ostatek gdy
o pogrzebie Małżonki swoiey
zamyslał sam wkrótce umarł
y razem znią iest pochowany.

O Władisławie 4.

Władysław 4. Syn Zygmonta
Szweda gdy się urodził Zamek

w krakowie gorzec począł co rado
bry znak osądzono z młodosci zaraz
nie do dziecinnych cracrek brał
się ale do zbroy y pałasza, Szwe
dow ktorzy się byli nieco sprzeci
wili y inszego sobie za Pana
obrali do podanstwa przymu
sił. Iezuitow kluczących się z aka
demikami Krakowskiemi o szko
ły poiednał ale Akademicy
przy swoim się utrzymali ten Krol
będąc na inszych łaskaw, y ro
skrzewiaiąc się na ten czas w Polszcze
Scholarum Piarum Zakono
wi nie mniey przychilny kto
remu pierwszym Warszawskiego
Kolegium stał się, Kolegium
fund.

-fundatorem wiele tak że pogani
cznym klucze częstę do Polski Tą
czyt miał y z Turkami woynę kto
rych srodze pod hocimem poraził
gdy zas powture miał miec zniemi
woynę,, posłał wprzod Posła Pola
ka Trębinskiego do Caraich Ano
ra ten Poseł gdy się mężnie y od
ważnie stawił y w niwczym mu
prawie nie ustąpił po długich
dysputach kazał go na ostatek
Car z pokoiu pod boki według
zwyczaiu wyprowadzic do swoich
zas Turkow y Ianczarow rzekł
takim bywam byc trzeba iak ten
Polak a dobrzy byscie Rycerze byli
y tak od owego Posła tak stworzony
iest Car ze z Krolem Władysławem
pokoy

pokoy uczynić musiał tek Krol zycia wkrotce potym dokonał.

O Ianie Karimierzu.

Ian Karimierz po Władysławie 4tym na Panstwo wstąpił zakłorego panowania nay bardziey Polska uciemierzona była ten Krol Francuskiego przez 2: Roki w więzieniu trzymał, iednak wypuszczony dla konfuzyi. do Iezuitow w Rzymie wstąpił ktoremu gdy Inocentiusz Papiez Kardynalską offiarował purpurę radził się pewnego Iezuite de Kopertino wielkiego sługi Bozego co miał czynić ktory mu

Zawie[...]

za wielkim naleganiem od powie
dział neq tu Jezuita neq Cardina
lis gdy go zas znowu Iniorogant.
czyli miał bydz Krolem od powie
dział: Josefus Regnabitis tu sed
nec tibi optabili nec subditis condu
cibili regimie. Co się potym zyściło
przy koronacyi iego pokoy Krolew
ski nayznacznieyszy zgorzał na Zam
ku. przez co wrużono że nigdy w swym
Krolestwie mieć pokoiu, za pano
wania iego wiele pola od Koza
ctwa za powodem Zatra Chmielni
ckiego ucierpieli z ktorym pod Ba
razem znaczną mieli potyczkę
z większą iednak nieprzyiaciol
niżeli swoią klęską tam pewny Ka
waler Kowalski męstwa swego
dał dowod temu gdy prawą rękę
uciął o

ucięło w ktorey chorągiew trzymał
uchwycił lewą ymężniey swoią
partyą trzymał. agdy y tey pozbył
klykułami chorągiew pod siebię wą
snąwszy niedał iey od Bierac nie
przyiacielowi po otrzymaney z Ko
zakow wiktoryi. gdy krol spiewał
wał solennie we Lwowie dzieki pod
czas Te Deum laudam swieca do
browolnie zgasła gdy przyszło na
te słowa Te ergo quaesumus znowu
się roswieciła z podziwieniem wszy
stkich ztąd wrozka ze niedługo przy
obiecanego dochowac mieli nie
przyiaciele pokoiu iakoz w 2: Ro
ki znowu Kozactwa na dwa kroć
10000 maiąc w positku Tatarow 70000 ywiel
ka by była Polakow klęska gdy
by był Swiely Michał ktorego na po
wietrzu

wietrzu Polacy widzieli strzałą ogni
stą niegromił nieprzyiaciela tak
ze y Naswiętsza Panna woysko
na tenczas Polskie płaszczem swo
im okrywała przeto iey wklesce
na 30000: woyska nieprzyiaciel
skiego poległo nie długo po
tym znowu Smolanski z kozac
twem rebellizował gdzie wiel
kie kozacy z Polakami Mor
derstwa kryiomo ich wsole su
knie przebranych od smierci
uwolniali lecz Chmielnicki zboy
ca słuszną złosci swoiey odniosł
karę albowiem gdy zaniego
Czercy czynili exequie podniosł

się z trumny y trzy razy strasliwym
zawołał głosem uciekaycie gdz
na tych miast Czerkiew się z nim
zapaliła y z trupem zgorzała
za Krola tego wielkie powietrza
były. Iak że w samym Krakowie
na 30000 ludu umarło ledwie
zaś kozackie bunty ucichły
znowu Krol Szwecki Gustaw Ad
wszedł do Polski szkody naczy
nił ktory także y Częstochowy
dostać usiłował prze Genera
ła Millera ale Matka Bo
za po Murach chodząca za
dnym sposobem mieysca
poswięconego dobyc nieda

ła także

la tak że z kosarzyną wielką zgrzyta
iąc zębami od ensc Szwedzi y odstą
pic musieli. Gustaw tym bardziey
srożąc się na Polskę miasta zam
ki ſotece dobywał. Krolestwa ypu
stoszył tak dalece że sam Krol Ka
zimierz do Opola uchodzic musiał
przed nim tym czasem Gustaw wszed
szy do Krakowa na grobki Krolow
dawnych Polskich wizytował gdy
przyszed do nad grobku Łokiet
kowego rzekł do Gustawa Staro
wolski Kananik Krakowski ten
Krol 3 razy był z Krolestwa wygna
ny y 3: ie znowu odebrał. na to
rzekł Gustaw Lecz wasz Kazimierz
wygnany odemnie drugi raz się
nie powroci.

nie powroci. Rzekł znowu Gustaw
ktoz wie albowiem y Bog mocny y
fortuna niestateczna. czym Gustaw
tknięty w co inszego mowę obrucił
To zaś dziwna że ten Krol Szwec
ki tylko w 30000 woyska wszedł
do Polski a przednim Polacy ia
ko przed pioronem uciekali. co nie
było przez dopuszczenia Boskiego
ieden tylko z Rycerstwa Polskiego
Czarnecki Poseł mężnie bił na Szwe
dow o co rozgniewany Gustaw
poiechał do Warszawy wydaws
surowy edykt pod urazą zycia y
substancyi. Wszyscy poodieżdzie
iego z protekcyą ziechali chcąc
się iuz Krolem Polskim uczy
nie

nię. Naco gdy Polacy zezwolić nie
chcieli powiadaiąc przez Posłow że
nato trzeba było Seymu a do tegoże
zawsze miała wolność Krolow Elekcya.
na co Gustaw tak odpowiedział Po
lakom albo naco nam chałasu lu
du Polskiego a pokazuiąc na spade
mowił daley ieżli wolne Krolow na
szych elekcye tą wam daię wolność
oddaiąc może ymnie Krolem wa
szym uczynić zatym wszystkie dwo
ry Szlacheckie a co większa straszne
rabunki naywięcy podczas tych
rabunkow dokazywał Margarus
Durlaczenski ten gdy z Polski do
swoich pocz[illegible]bcił pateny y kilichy
zabrane do biesiad nawgardę da
awał.

wał kazał. Oco gdy go sami upo
minali Heretycy przypominaiąc
mu Balthazara atak za wystę
pek skarany, ale on z tego się smie
iąc nalawszy w kilich kościelny
pił do Brata swego zdrowie Gusta
wa Krola Szwedzkiego y ledwie co
ow kilich do ust przyłożył zaraz
od rozumu odszedłszy szalec pocz
gdy go swoi ratować chcieli weszła iaka
poczwara ktora wszystkich z po
koiu wystraszyła potym przystą
piwszy do Świętokradcy szyie skr
ciła gdy te y owe utrapienia do
kuczały Krolestwu Polskiemu ma
wiała często sama Krolowa
Ludwika do swoich domowych
do -

do puscił Bog Polskę utapic ale nie
zatracic wszedł znowu Rachoczy z
50000, woyska swego do Polski y do Kra
kowa wieszdzał Pan Bog oczywiscie
o gniewie swoim dał przestrogę bo
pioron w karete iego uderzył tak ze oglu
szony z karety wy padłszy palce sobie
wybił po odensciu z Polski Gusta
wa y Rachoczego znowu Polskę Moskal
począł agrabować agdy Ienerał Mo
skieski Seremet ciągnył iuz z Woyskim
do Polski przejezdaiąc około Figu
ry obruciwszy się do Krucyfixa mo
wił te z bluznierstem słowa ani cię
więcy za zbawiciela miec będę, ie
zeli Krola Polskiego ze wszystkim
woyskiem nie poddasz za ktore blu
znierstwo na głowę przegrał bo wię
cy iak 20000 Moskwy pod Połonkę

Cudnowem y Koonopolem padło
trupem. Po od prawionych zwycię
stwach Krol Kazimierz na dziękuczynie
nie Bogu. Aryanom wszytkim pod gar
łem precz z Polski ustąpic karał a gdy
musię ustawicznie o odmiane dekretu upry
krali rzekł im surowie Lex imperat no
disputat albo rewokuycie albo precz
z Polski wędruycie. po uspokoionych woy
nach z iozne mi Narodami znowu się wzię
ły domowe kłutnie y bonty domowe
zczego ta była przyczyna że Krol Kazi
mierz chciał za zywota swego uczynić
krola Sukcessorem z Familij Fran
cuskiey czemu gdy się osobliwie sprze
ciwiał Jerzy Lubomierski Hetman
wielki Krol niesłuszną znalazszy
okazyą Hetmana niesprawiedliwie z
dobr y z upslancyi wyzuł zaktorym wie

wiele się godnych Rycerzow Polskich wie
lo nie bez wielkiego tumultu y zamię
szania przeto roznemi będąc zturbowa
ny kłopotami Krol na ostatek na
Seymie publicznym dobrowolnie
koronę złozył z zadumięniem wszystkich.
Przed abdykacyą iego Orzeł nawie
zy usiadszy raduszney w Krakowie zpadł
y drabne kawałki rossypał się. Co zna
czyć miało Krolewską abdykacyą
przyszłą pod zadnym Krolem w takim
utrapieniu niebyła y ucięmierzona nie
była Polska iak pod tym ktore on iednak
cierpliwie zniosł zdawaiąc na wolę
Bozą umarł bez potomstwa. Potym się zakonnikiem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] na [illegible] Dni

O Michale Korybucie

Opuszczęni od krola Kazimirza przez ucżynioną odniego abdykacyą Polacy wybrali sobie namieysce iego z Liniy Xiąząt Litewskich za krola Michała Korybuta Wisniowieckiego o ktorym iego na Tron Polski pod wyszszeni dawno krolowa Ludwika mawiała ierzeli po mężu moim Kazimierzu Polak panowac będzie niewidze godnieyszego nad Michała Korybuta miał także pewnego Kapłana Swiątobliwego Proroctwa gdy bowiem Kapłan szedł piesza cum Sanctissimo do chorego Xiąże Michał trafunkiem na tencżas przeieżdżał z siadszy z konia wsadził Kapłana na niego mieysce y sam piesza do cho

rego

rego mu dysstował Kapłan nazad powra
caiąc powiedział za pobożną pobożność
zdo puszczenia Boskiego Rudol na
Cesarskim Tronie był posadzony pod
czas Elekcyi iego roy pszczoł naszo
pie usiadł gdzie Senat Polski zosta
wał apo denominacyi iego odleciał
te wrózki za dobry y szczęsliwy po
czytali przeto niektorzy z Panow chcie
li mu do Koronacyi przeszkodzic ale
im Pan Bog szyki połamał y Senat
z Krolem do iednosci przyprowadził.
nie długo potym Turczyn do Polski
wtargnyły y wiele w Polszcze złego
czynił. ktere złe zeby się nie mnozy
to przystał Krol niektore Kondy
cye toiest Podola Turczynom ustą
pił Kozakow wolnymi uczynił y

trybutu

trybutu 22000 Dukatow pozwolił
co żeby było bez rady Rzeczy Pospo
litey Polacy nato niechcieli pozwolić
przy zgromadzeniu Szlachty y Panow
pod Gołębiewem piękna się transak
cya stała to iest powadziwszy się ie=
den z drugiem nieiakim Boroniuskim
w Kole wielkim zawołał głosno idzcie
ieno do namiotu iegomosci Panawie
po szkatułę a obaczycie z listow Cudzo
ziemcow zdradę iego skoczeli zaraz Szla
chta y wyiąwszy Listy publicznie ie
czytali w kole gdzie gdy się odkryła
ta zdrada iego natychmiast go
w drobne kawałki Rycerstwo roz
siekało niedługo potym wtargnął zno
wu na drugi zawod Turczyn w
40000: Woyska swego do Polski prze
ciw ktoremu gdy się Krol chce

wyprawic

wyprawic z Woyskim złosc y niena
wieść ludzka trucizny mu zada
ła. y tak musiał Krol rząd woy:
ska Ianowi Sobieskiemu wielkie
mu na ten czas Marszałkowi y
Hetmanowi polecił a sam chory
wrociwszy się do Lwowa niedłu
go potym umarł trucizną zgładzo
ny ktorego smierci a bardzi krot
kiego panowania cała Polska płakała.

O Ianie Sobieskim.

Po zgładzeniu ze swiata trucizną
Michała Korybuta iednostalnym
głosem wszyscy Polacy Iana So
bieskiego wielkiego Hetmana
y Marszałka za Pana obrali pod
czas Elekcyi iego Prymasz Prażmo
wski

ski z tym się został swiatem. Obrany za
Krola odłożył te szczęscia swego losy
do dnia trzeciego ale gdy się wszyscy
stałecznie przy swoim trzymali zamy
sle przyiął prawie poniewolnie Kro
lewski Urząd. Nie wprzod iednak
dał się Koronować azby dla całosci
Oyczyzny na placu Marsowem dobrze
zapocił czoło przeto zaraz poszedł
na Ukraine przeciwko nieprzyiacie
lom Turkom gdzie przykrą w oborze
przy wielkich fatygach y niewygo
dach straciwszy Ziemię, tam naypra
rebellią poskromił Kozacką Tatar
skie zgasił imprezy Tureckę potę
gę zastanowił a tak po dwuletni faty
dze porociwszy z tryumfem do Oy
czyzny dał się dopiero Koronowac
tey Kroleskiey iego godnosci dawne
miał odrożnych

miał odróżnych proroctwa bo gdy jeszcze dziecina będąc pewny biegły Matematyk pilnie się przypatrzył rzekł aut Rex aut pro Rex gdy zas w Akademij do szkoł chodził birel Profesorowi z wielką ochotą podał ucieszony Profesor Prorockim rzekł duchem Non morior donec videro diadema in capite tuo. Ten Pan Hetmanem ieszcze będąc za Krola Michała Korybuta Turkow pod Hocimem z podziwieniem całey Sarmacyi znacznie poraził będąc w innych Urzędach Koronnych ktore miał w mocy y życie inszych a przecięż aż do samey koronacyi nanikogo dekretu smierci nie podpisał. Po koronacyi iego zaraz Turkow na dwa kroć 10000 weszło do Polski przeciwko ktorym nie ustraszonym animuszem

poszedł Krol wziąwszy kilka tylko tysięcy woyska kawaleryi swoiey gdzie przy wielkiey Woyska Bisurmarskiego zgrai nie mogł wtenczas nic na nieprzy iacielu przekonac owszem przy traktamentach bo kozactwu całego z Ukra iną Podolan ustąpic musiał aż po rzekę Stryppę lecz niedługo potym zna cznie powetował odwazny Bohatyr Sobieski. bo złączywszy się z Carem Wenetanskim Moskwę y Turkow podChociem poraził ktorych było nie przeliczona Woyska moc bo Turkow na dwa 100000 Tatarow 10000 ktorzy cało zburzywszy austryę samego na ostatek Wiednia do byc chcieli Lecz Jan Sobieski ude rzywszy męznie na nieprzyiacie la przez całe 14 godzin mężnie się znim potykał z Turkiem po dno

szęcy

sząc często serce do Boga. a o pomoc
wołaiącey tak ich srodze poraził że
pod samym Wiedniem na 50000 Turkow
padło trupem sam na ostatek wey
zer Turecki wiedey koszuli dopadł
szy konia z Zyciem ledwie uciek zosta
wiwszy w namiotach rozne y bogate
splendory na zapłatę Krolowi Iano
wi. y Woyskowego obóz nieprzyia
cielski daley niż dwie mile rozłozo
ny był samych namiotow mocz
niezlyczona dział wielkosci niezwyczay
ney prowiantow y bogactw w Euro
pie słychanych Namiot zaś Wezerski dro
giemi był sadzony kleynotami wielko
sci był taki iak miasto naywiek
sze proch tak że był wiednym Nami
cie ktory z nieostroznosci Polakow za
palony a ten taxowano na x00000
złgd wielkosci golowosci ich pokaza

Tam, y tak

Ta się y tak Krol Jan w krotce
się ziechał z Cesarzem ktorymu
winszował fundatorem został Wie
dninskim y prawie całą europę
od iarzma uwolnił Tureckiego
Tę wiktoryą znaczeła gołębica kto
ra podczas Batalij Wideńskiey nad
Krolem się y Woyskiem Polskim uno
siła po tey wiktoryi tak sobie wielką
uczynił sławę że na samo Imie iego
drżeli postronni. tym zwycięstwem
nie wbił się Jan Sobieski w pychę ale
Panu Bogu za zwycięstwo dziękował
z pokorą nie zawadzi wspomnieć pod
Wiedniem przypatku gdy bowiem
szykowawszy woyska swoie kanie
przyiacielskiemu odwaznym sei
cem Lecz Oborowy chorąży widząc
że prosto wniego armatę rychtowa
no prosił go dla Boga żeby co kol

wiek ustą

wiek nastronę ustąpił odpowie
działmu Krol, Bog przymnie stoy
armaty się tey nie boię y więcey
coś chciał mowić do Chorążego
aż nałych miast kula arma
tnia przedkonia Krolewskiego w
ziemię uderzyła złakim ipetem
ze ziemia wpułbokow konia za
sypała czym nie przestraszony krol
Jan na inszego przesiadszy Konia
dopomnienionego Chorążego rzekł
a! widzisz żeBug y samym ku
lom każęczynić adoracyę Krolom
na ostatek poslawnych dziełach
y zwycięstwach wdzień S. Franci
szkalem całey Polski w Willanowie
pod Warszawą umarł zostawiwszy
osierociałą bez siebie porządanego

porządanego wszystkim Pana Polskie
go Krolestwa.

O Auguscie 2. Elektorze Saskim.

Po smierci Iana Sobieskiego wiel
kie było w Polszcze zamięszanie
alo złey przyczyny że Polacy nie
pamiętni dobrodziejstw y zasług ie
go pominąwszy Familią Sobie
skich inszego sobie narodu Pana o.
brali to iest Augusta 2giego Ele
ktora Saskiego lubo niektorzy
usiłowali koniecznie obrac z Sy
now Krolewskich. Przeto obrany
Krolem August nie długo zaraz
woyny wielkie do Polski wprowa
dził zabrawszy z Moskalem li

ez

poszedł także przeciw
Karolowi dwunaste
mu Krolowi Szwec
kiemu pod Rygę, ale
znacznie znim prze
grał przez co był
okazyą nieprzy
iaciela weyscia do
Polski przy-szło
do tego że abdy
kować August

musiał wieczno
wu potym na
Krolestwo iest
przywroco
ny. A
M. E
N.

ROZDZIAŁ Xmus

O nie których Prowincyach odpadłych od Królestwa Polskiego.

PROWINCYA PRUSKA

Prusowie niegdyś żyli sobie wolnie żadnemu niepodpadaiący panowaniu pierwszy Król Bolesław Chrobry na początku wieku iedenastego podbił ich sobie podrząd swoy roczną im nałożywszy pensyą do Skarbu swe

go

go 10.15 ało z okolicznosci Woy
ciecha Sgo Pruskiego nay przud
połym Gnieznienskiego Arcy Bi
skupa w Prusiech Ewangelią Swię
tą rossiewaiącego w Samlandyi
zabitego o tym pisze Wincen: Kadłu:
Długosz y Kromer za Mieczysława
zaś

zas krola drugiego narodu Polskie
go nie tylko się wybili z poddanstwa
y zdaniny sobie naznaczoney ale ie:
szcze potym wkrodce za panowa-
nia Bolesława drugiego Pomera-
nią y Kaszuby Mieczęm y Ogniem
zruynowawszy swoiey podbili poten
cyi czego nie mogąc cirpic Bolesław
woynę wypowiedział y za drugim
razęm z Pomeraniy ich wygnał y
dawne nanich nałozył Trybuta ale
ze ieszcze przeciwko Panom swoim
rokos podnosili następca Bolesła
wa Władysław Chermanus po
trzeci raz podbił ich sobie tak twir
dzy-

dzi Długosz około znowu wieku
dwunastego Prusowie Mazowsze
napastowali więc Bolesław 3
Krywoust przez wielką Woynę zwy
cięzywszy ich do pirwszego przywró-
cił iarzma y do wiary S. przymu-
sił ale po śmierci zas Bolesława y
wiara w prusach ostygła aż przecię
znowu za Bolesława czwartego
Kryspa Syna, Zbory Balwany
po obalali y Boga prawdziwego
swoie imię dali przymuszone do
rebellij umyslił gdy znowu wy
bie się chcąc z Potencyi Polskiey
Bolesław ich ze wszystkiem Woyskiem

Polskiem

Polskiem nie wypowiedzianym
sposobęm wraz z Chęndrykięm
Bolesława czwartego Kryspa
Bratęm y z Synem Krywoustego
wygubił. Około wieku trzynaste-
go wielkie Domowe Kłutnie
wczęły się w Polsce azatym y oka-
zya do rebellii Prusąm zdarzyła się
bo zaraz wpadszy w Xięstwo Ma-
zowieckie ktorego Roku 1220 na
Seymie w Sądąmirzu mianym
Leszek biały Konradowi Bratu
swoiemu wraz z Kuiawami y Ziemią

Dobrzyńską

Dobrzenską ustąpic raczył po
tęznie spustoszyli wczym Konrad
nie polegaiąc na Siłach Polskiego
Woyska Teułonow czyli Krzy
żakow sprowadza do Polski, pod
Mistrzem Hermanem de Salsa
substancia żołdem Woiewodz
twie Kuiawskim y co kolwiek
moze byc ziemi między wisłą
mokrą rzekami podaie im to
ustanowiwszy azeby przeciw
prusom Woiewodztwo Kuiawskie
do Polski przywrucili nic niecze
nięc

niąc przeciwko Polakąm nigdy
Cromer Pisze Otym
Co samo Fryderyk drugi Cesarz
swoim potwierdził podpisem ape-
kuruiąc się że mieli dziedzicy
to wszytko co było między Pru-
ssyą y Gdanskiem.
Zaczym Krzyżacy albo Teuto
nowie na obietnicy swoi ufon
dowawszy się przez lat 50 y trzy
uciskali Prusow aż ich doskonale
wyniszczyli a wyniszczywszy z
Niemiec Obywatelow na mieysiu

Prusow osadzali,
Polak wielkim szczęsciu kryia
cy pysnic niedługo poczeli y
Polski po części udziraċ. Nay
pirwszey Prowincyi Polskiey in
wazyi tym Kawaleram dał Piotr
Swenze Kanclerz Dziedziczny
y oraz Pomerelli gubernator chciw
scią zdiety wielu bogactw au Wla
dysława Krola Polskiego wiakiey-
si rzeczy niemiało byc przyięłe niemo-
gąc zcirpic zamyslil Gdansk y całą
Pomeranią Marchionum Brandi
burskim

burskim poddac ale z sekretu wydany
sam pirwie od Władysława Ło
kietka złapany do więzienia wtrą
ny ktorego wykupuiąc przyiaciele zego
siebie do Więzienia dali a iego uwolnili.
Leczy ci wkrodce przez zdradę
wypuszczeni Jana y Waldemara
Marchionuw Brandeburskich
Zasiągnowszy do Pomeranij z Woy
skięm wpadszy oprucz Gdanskiego
Zamku ktory Bogusa Sędzia Pomorski
na Krola Polskiego dziedziczył podbi-
li. Bogusa od nie przyciacioł oblezieni
mocy

mocy Władysława Krola potrzebuie
ale gdy pomoc opuzniała byc musiała
ze dla obrony Zamku y odpędzenia
Marchionow Krzyzakow zaciągnąc mu-
siał złemi kondycyami azeby połowę Zam
ku dziedziczyli y wszytkie sumpta
kazane na woynę im było oddane co
się stało. Więc Marchionow ode
gnali ktorzy Gdansk juz osiedli lecz
kiedy 100 tysięcy groszy Czeskich od
Bogwy upominali się a ten niemaiąc
zkąd oddac iego pirwiey wniewolą a-
potym Gdansk wposesyą odbieraią Wy

syła

syła do nich Łokietek Krol sprzyia
iące im zawsze Serce Krolow Pol
skich, przypominaiąc ale ci urażeni
z Marchionami Brandeburskiemi
rzecz swoią zaczeli aby im całey Pome
relli ktorą dziedziczyli za summę
stu tysięcy grzywien ustąpili pakta
tedy złozyli Roku 1311, y od Henry
ka Cysarza potwirdzone Kro: Pi: otym.
Lecz wkrodce potym y Prowincya
Michałowiensis Kuiawskiey przyle
gła Krzyzakom się dostała, pozyczył
u nich Leszek Xiąże Kuiawski na wy

kupienie

kupienie się na Woynie Węgierski Wencesławowi Czeskiemu Krolowi 300 Grzywien Torunskich daiąc im wzastaw Prowincyą Michałowską ztym przymierzęm iż ieżeliby nieoddał za trzy roki porzyczony summy aże: by Krzyżakom wiecznemi czasy zastawiony Kray był podległy. Oddawał zaraz potym wczasie przeznaczonym Leszko 300 Grzywien ale oni do odebrania to y owo allegujących trudnemi się uczynili Leszek też potrzebą przyciśniony y tę summę zatrzymał y ieszcze od nich

od nich zaciągnąc 262 grzywien mu-
siał Prowincyą zas zostawioną wszyst
kim prawęm im ustępuiąc. Nieuspo
koieni tu ieszcze Krzyżacy Lytwę
y Zmudz pod protextem że byli za
proszeni do uskromienia Pogan
więc ogniem y Mieczęm Kray ten
spustoszyli; ało nietylko przed wyzna
niem wiary świętey w wielkim Xię
stwie Litewskim pod Wielkim
Xiążęcięm Litewskim Jagiellonem
ale y potym kiedy juz Krolem był
obranym w Polsce do czego Krzyża

kow

kow zachęcał y przymuszał Brat Kro-
lewski Swidrygieyło temi przyciśniony
utrapieniamy Władysław Jagieł-
ło Swidrygieyła Brata swego z Prus
Ewokuie y wkusi daie mieysce ysta
ie się między Krzyżakami y Włady
sławem Jagiellonem pod Radzy-
nem Konwokacyą Roku 1404. Nakło
rey te ustanowiwszy punkta x aże-
by Krol Jagiello 5000 tysięcy zło
tych wypłacił Krzyżakom a Dobrzyn
y Złoto-ray aż do Rzeki Wisły y
Drewancyi odebrał, 2 Ażeby Nowo
grod

grod który byli Krzyżacy z Swidrygiełłą odebrali Krolowi Polskiemu przywrucili a Zmuc Krzyżakom wiecznemi czasy należała bez wszelakiey od Litwy pretensyi C.C.yk:
Lecz Zmuc nie mogąc cirpiec Krzyżakow Panowania wybili się z niey co zważywszy Krzyżacy Suspicyą uwiedzieni że to miało byc z kooperacyi Witolda Xiążęcia Litewskiego więc znowu przeciw Litwie woiowac zaczeli z kąd wielka Woyna pod Dannenburgiem w Prusiech Roku 1410 gdzie

50 tysięcy zabiło razem y z Mistrzem Krzyżackim Ulrykiem a 14000 tysięcy w Wniewolą wzięto ciągnela się ta Woyna aż do Roku 1436 w tym Roku między Władysławem Jagiel lonem y Mistrzem Krzyżackim Pawłem de Rusdolf w ktorym roku pokoy stanął. Za Kazmirza 4 Jagiello- wicza gdy Krzyżakom na nie przy iacielach zbywało przymusili Prusow aby u Kazmirza szukali protekcyi y obrony zkładał się naprzod Krol Kazmirz paktami ktore roku 1436 z Władysławem

z Władysławęm Jagiellonem y
Krzyżakami stanęli ale gdy pokaza-
li Prusacy że na radzie Bazylen
ski przeciwko nim wiele czynili
y mieysca przez pakta wymowione
nie poddawali dał się namowic
Kazmirz Krol Polski y zaczoł z niemi
woynę ktora trwała od Roku 1454
aż do Roku 1466 toiest przez lat 13
czym Krzyżacy do ostatniey przypro-
wadzeni klęski o pokoy pokornie
prosic musieli te naznaczaiące na siebie
Kondycye azeby odtąd Zięmia Kuia
wska

wska y Michałowska y cała Pomerania do tego y Mariebuk Sztawa y Chrysburg Zamki y Miasta nad to Elblag y Tolkiemita ze swoiemi Grodami y Ziemiamy szczescioma wsiamy ktore do Zamku Chollandyi nalezały wiecznemi czasy do Krolestwa Polskiego nalezało resta zas Prus do Krzyzakow

Cro: Pisze otym

Ale iednak Krzyzacy do wolnosci przyuczeni iak zawsze tak y teraz zpod iarzma Krolow Polskich wybic się

chcieli

chcieli dlaczego wielkich panow za
Mistrzow sobie obirali zkąd tez dla
tey racyi wkrotce obrali sobie Fry
deryka Xiązecia z Saksonij ktory
nigdy niechiał jure jurando Pola
kąm się obowiązac Roku zas 1511
Alberta Marchiona Brandeburskie
go sobie obrawszy ktory poddan
itw a niemogąc cirpic Woynę Po-
lakąm wypowiedział ale omyłony
wposiłkach woiennych z Niemiec
mu obiecanych z Zygmontem pirwszym
krolem Polskim Roku 1525. pokoy

zawsze musiał złemi Kondycy
ami 1. ażeby Krzyżakow wszyst
kich w prusiech wytracić kazał,
2. ażeby Albert część Prusyi ktorą
dukalnem zowiemy aby Ducis Tytu
łem trzymał a krolewskim rządem
zaraz w Prowincyą był podany pir-
wsze mieysce w Senacie trzymaią
cy. Tym tedy sposobem utrzymany Al
bertus do Roku 1568 y Prusami
Rządził ponim Albertus Fryderi
kus Syn iego, ale wpadszy w chorobę
przydał mu Krol Stephan Batory
Georgium

Jeorgium Fryderykom Marchi
onem Brandeburgiensem in Onol-
sbach Kuratora pozenściu zaś tego
iako ostatniego zlinij Onolsbą
censki Elektorowie Brandebur
scy uradzili ażeby po Smierci
ostatniego z Familij Xiążęcia na
Xięstwo nastąpili Prusowie ponie
waz oni nietylko Symultaneam
juz in vestituram mieli ale tez y ro-
ku 1603 pozwoloną zaczem nato ze
zwoliwszy Zygmont 3 Fryderik
Elektor Brandeburski Roku 1605

Joachimem na zwany władzę
odbira ponim Syn iego Joannes
Zygizmondus Elektor Brandebur
ski Roku 1608 za chorującego
Antecessora swoiego nastąpił ale
Roku 1611 ztrzema Bracią od Zy
gmonta 3 Krola Polskiego Xiążęcia
iest obdarząny dostoynością w Ro-
ku zas potym in Realem possessio
nem Prusow przez Komisarzow
Krolewskich wszedł Abertus Fride
rikus wkrodce umarł po smierci
zas Jana Zigizmoda Panstwo obiął.

Georgius

Jeorgius Wilhelmus caley prusyi
Panem uczynic się chiał y rużnemi sta
rał się oto sposobami lecz tey impre
zie swoiey radosic nieuczynił iako
zprzedziwnego tresonku pokazuie
się ten albowiem na Seymie będąc
nie daleko Regimontu nie pocie
szną zniego usłyszawszy nowinę
tak się rozgniewał że porwawszy
iabłko które przedsobą na Stole miał
temi wymuwił się słowy iako to iabł
ko ia swoią ręką prawdziwie przez
to wyrzucę okno tak prawdziwie cały

Prusyi

Prusyi Panem będą ale iablko lubo wpułlata okna otworzyne były odkamy odbiwszy się nazad do Pokoiu wpadło który przypadek wielce zworzył Wilhelma Iakosz wkrotkim potym czasie umarł a Syn iego Fryderykus Wilhelmus przez Pakta Welawienskie y Bitgosłkie Roku 1657 za Panowania Iana Kazmirza krola Polskiego otrzymał czego nie mogł otrzymać Ieorgius Ociec iego podtemi iednak Kondycyami aby poralłonczony Familiy z Męski Linij Prusy

ado Krale

a do Krolestwa Polskiego należała
a Xiążętom Onolzbaceńskim jure Feu
dy oddana była ta naywyższa. Tradi
tio juris in Prusiam odłożona była do
Roku 1663 którego Stefan Wyżga
Biskup Warminski potym Arcy
Biskup Gnieżnienski y Jan Margra
bia in Leszno Leszczynski Podkan
clerzy Koronny wysłany do Krole
wca Akt ten decima octava Octo
bris Odprawili. Na pieniędzach kto
re na Akt Koronacyi kuto na koronę
ta była Inskripcya a Deo data na
drugiey stronie przy osobie Krolewski

Supremo Prusia Domino Friderico Wilhelmo Principi Electori Brande burgiensi Homagium. Poczym wkrut ce Roku 1701 Fryderik 3 Elektor Brandeburski zaprobatią y Gratula cyą Cysarskiego Maiestatu Krole wskiego godnosci otrzymał Tytuł.

INFLANTY

Prowincya Inflancka zostaie wpo rze zadnemu iescze niebędąc podle gła Monarsze zewschodu Słonca granicżyła zRusyą ktorą dzieliła ze gło wna Ryka Nareku Zachodu z Morzem Baltyckiem od Pułnocy zkrolestwem

Szwedzkim

Swedzkim yxięstwym Finlandskim
od Południa Zmudzi y Litwie y nieco
ku północy pochylaiąc się Ziemi Pru
skiey iest przyległa
Zdłusz liczy mil 90 wszerz 50 z brze
gami Morza Baltickiego w tey Prowin
cyi gruby bardzo narud był. Węzom
Iaszczorkom y inszym Bestyim po
kłon Boski czynili aż za czasów Fryde
ryka pirwszego Cysarza Rzymskiego
nie ktorzy z Niemieckich Kraiow Kup
cy, Roku 1150 do Inflant przybyli
y Wiary Chrystusowey powoli ich na
uczali aż Roku 1200 Menardus wielce

pobożny

pobozny Mąz wnich ię utwirdził
ten od Arcybyskupa Bremenskie:
go na Biskupią win Flantach do
stoynosc był poswięcony ponim nastą
pił Bertoldus Opat Cysterski ten fun
dował Rygę Miasto lecz uniesiony
od Konia na Woynie zPoganami i od
nich zabity iest, wtencras wiele się
Rycyrstwa Katolickiego porostało kto
rzy się zgromadziwszy przyieli ubior Za
konnikow, Niemieckich Ensyferorum
to iest Miecz noszących ktorych Inno
centy trzeci Papiesz potwirdził ale
zeci mały mogli dać odpor nieprzy
iacielom

iacielom Poganom od Grzegorza IX do Pruskich Kryżakow byli przyłączeni ktorzy trybem swoim Wolkwina He tmana Inflanckiego na urząd Mistrzo wski przetorzyli podatek między sobą ułożywszy aby co Rocznie Mistrz Inflan cki Ensyferorum Mistrowi oddawał Kryżackiemu Pruskiemu.

Zostawali tedy Inflantowie pod Rzą dem Mistrzow Kryżackich w poddanstwie az do Wilhelma Plettemburga 4x Mi strza Inflanckiego ktory zprzykrzywszy sobie poddanstwo przekupił Alberta Margrabię Brandeburzkiego Magistra

Krzyzakiego Pruskiego pewną niemałą summę y tak Roku 1513 uwolnił Inflanty od hołdu y posłuszenstwa sam się zas Panem y rządcą uczyniwszy wolno się rządził.

W tey Prowincyi na ten czas było Biskupstw pięc Derpackie Habselskie Ozeliińskie Kurlanskie y Rewelskie pod Arcybiskupem Ryskiem.

DO POLSKICH ZAS KROLOW IAKim SPOSOBEM DOSTAŁO SIĘ IAKO PISZE KIAŁOWICZ.

Wilchelm Firsztembergius Magister Rycyrstwa Inflanckiego luterską

przyiąwszy

przyiąwszy sektę swięte koscioły
Kiloliman odbierac pocrol a Lutrum
ie oddawał dla wkorzenienia sek-
ty oco mocno musię sprzeciwiał
Gwilchelm Arcy Biskup Ryxki cze
go niemogąc na sobie znisc Firsztem
bergius poymanego do Więzienia
wtrącic kazał dobraiego pustoszył nie
maiąc respektu na powinowatego Kro
la Polskiego Zygmonta Augusta o czym
dowiedziawszy się Krol Polski Zygmon
wziąwszy woyska swoie na nich In
flanty y podbił ie sobie Roku 1557 lecz
niedługo wpokoiu służyło Polsce to

Panstwo bo Iwan Car Moskiewski
często z woyskiem Litwę y Inflanty napa
stowal czego nie mogąc cirpic Rewol
scy Inflantowie nay pirwsi Eryko
wi Sweckiemu Krolowi się poddali
y od niego pomocy szukali Gottardowi zas
Kettlerowi Mistrzowi Inflanckiemu
nadal Xięstwo Kurlanckie y Semigalskie
in Feudum Krol Polski Zygmont Au
gust reszte zas Inflant do Polski przy
lączyl: o tym Kialowicz. Kijalowicz
Niemogąc naiazdow znosic Moskiewskich Inflan
towie z obu stron do swoich Monarchow uda
wali się a przez co rozarzielacy poczęty

Inflanty

Inflantczywie zobu Stron do
swoich Monarchow udawali
się a przeto rozdielać się po
częły Inflanty ile że też Eryk
Szwedzki pod pretextem opie
kuna Habsale Lekale y Par
nas Polskie wygnawszy pre
zydya Zamki. poodbierał
przez co nie powoli się Inflan
ty ile juz na trzy partye iuz
rozdzielone nay większa zas
ta okazya była od padnięnia
od Polski tey Prowincyi że prętka
smierc obudwom Monar
chom tak Polskiemu iak Szwec-
kiemu ugruntować Inflant
nie podobna było bo zaraz
Poich

smierci

po ich smiercy obudwom Monar
chom tak Polskiemu iak Szwedz
kiemu ugruntowac Inflantow
nie przyzwoliła bo zaraz po ich
smierci Car Moskiewskiego Xię
zęcia Onoldzbaczynskiego, Kro
lom Inflanckim kreował lecz
Stefan Batory Krol Polski y
Jan 3ci Krol Szwedzki temu
złemu chcąc zabieżyć Pań=
stwa wtargneli Moskiewskie
Roku 1580 y wiele Miast Zam
kow miasteczek y wsi poodbiera
li tu dziesz lecz y Inflantach Le
kalę Habsasale y Narwę znie
przyiacielskich dostali Roku
nie mniey Wolkwinią Wilem
sten

słem Karologrod Prowincye tey.
insze nieszczęscia swoie widząc Car
Moskieski Ostatnią przyciśniony
klęską pod protekcyą Grzegorza
XIII Papieża uciekać się musiał
deklaruiąc bez Posła swego y
listy swoie do Uniy Wiary Swiętey
zcałym Panstwem miał przystąpie
byle go uspokoił z Krolem Pol
skim Stefanem Batorym iako
Poseł Papieski perswazyą Stolicy
Swietey Apostolskiey zmiękczył
Stefana y uspokoił z Moskwą pod
temi kondycyami 1mo Azeby wszy
stkie w Litwie do Polski by
ły oddane 2do Azeby wszystkie
Inflanty Polakom były przy
wrącone

od Moskwy zabrane 3tio Azeby
Car Moskiewski rekuperował Esto
nią od Szwedow ktorą wtym cza
sie odebrali byli Moskwie Sesan
zas Krol Polski
y insze nie ktore pod czas woyny
dobywał Carowi Moskiewskie
mu przywrocic deklarował u
stanowiwszy nainstancyą Papie
za pokoy uczynili na lat 6 u=
gruntowany, atak zobu stron woy
ska Krolowie rospusciwszy Inflan
ty do Polski przyłączywszy miast
zabranych 20 Moskwie oddawszy
koniec woynie uczynili Estonij tyl
ko do Inflant niedostawało ktorą
Jan III Krol Szwedzki był

Moskwiedo

Moskwie odebrał maiący Zony
Siostrę Zygimonda Augusta
Katarzynę zaktorą długu y posa
gu dopominałsię sobie nale
żącego. 127000 Talerow ale
nie roborowane gdy Stefan Krol
Polski tę Prowincią odniego
chciał odebrac po smierci Ste
fana krola starał się odebrac
po smierci Stefana Zygmont
3ci Krol Polski ktorego z kon
dycyą przywrocenia Estonij
na krolestwo Senat wybrał Pol
ski ale zadnego nie odebrał
skutku bo posmierci Iana III
Szwedzkiego odziedziczywszy iako
Syn Krolestwo Oyczyste zasta
wił go wadministracyą Karolowi
Sandermanowi Stryowi swoiemu
ktory maiąc czas sposobnosć całe

całe Krolestwo przywłaszczył sobie
wrzadswoy absolutny y Korono
wałsię Krolem Szwedzkim co też
ponim uczynił Adolf Gustaw
Estoniy nie oddał ale też y Rygę
odebrał y całe zawoiowawał Inflan
ty u ktore iako też y oinsze Zam
ki Pomorski to iest Elbląnk
Brudzberk Pilawę &c Lubosię
mocno zastawił Zygmont y
Hetman Koniecpolski iedn
tec inmaginacie piekne wczęste
miedzy Woyskim Polskim powiebrze
wykonac im niepozwoliła wszy
stek tedy ten kray przy Krolestwie
Szweckim został się Władysław
4ty wiele też czynił dla od zy
skana tak Inflant iakoteż
y Krain Pomorskich ale Po
morza

morzanie odebrawszy a Inflanty
przyłączywszy przy Szwecyi po
koy na 6. Lat ze Szwedami
uczynił po których skonczonych
zkonczonych powturnie wobecno
sci Posłow Francuskiego Angiel
skiego Hollenderskiego na lat
26 punkta między sobą ztroną
Szwedzką zawarł gdy zas za
Iana Kazimierza Roku
1654 Moskwa Litwę pladro
wała Karol Gustaw Krol Szwedz
ki złamawszy poprzysiężone
pakta do Polski z Woyskim
przyciągnył szeroko ią pustosząc
tak dalece że mu nikt niesmiał
dac od poru na ostatek iednak
pierwszemu ustkiło służyc szczę
scie

scie osobliwie gdy Krol Dun
ski szeroko Panstwo pustoszył
iego y tak z Polski bez korzy
sci do swego Panstwa wrocic
się musiał Inflanty iednak
przyswieczyi zostały się a od te
go czasu iuz o odzyskaniu ich
myslic było niepodobna Pola
kom nie podobna ale Piotr Ale
xandrowicz Car Moskieski pod
czas ostatnich woien swoich Szwe
dom ię wydarł ktorę az po dzis
dzien dziedziczę przy Polszcze
tylko Powiat Dyneburski został.

KURLANDIA
SEMIGALIA

Xiestwo Kurlanckie nay pier
wsi byli osiedli Wenedowie Ala
nowie

nowie Gottowie y insi nad Mo
rzem Baltyckim ku wchodo
wi coby zas ci czynili y iakie
rzady w Rzeczy Pospolitey swoiey
wiedli niewspominaią History
cy Stryykowski iednak Kuronow
wspomina ktorzy teraz Kur
Landowie nazywaią się reli
gia ich była słonce Miesiąc pla
nety y insze ludziesz rozne be
styie zwierzęta y lasy niektore z
ktorych się pod Swięto kractwem
drzewa wyciąc niegodziło za Bo
gi swoie adorowac z Swięty An
gary Apostoł Szwedzki Wiary
Swiętey Chrzescianskiey pierwsze
w Kurlandyi połozył fundamenta

Roku 90. Ponim zas z instynktu Kro
la Dunskiego Roku 1159 pewny
kupiec na granicach Kurlandzkich
kosciół na cześć Bogu prawemu
wystawił Krol zas sam Waldema
rus drugi Biskupstwo tam fundo
wał Roku zas 1180 przez Menchar
da Apostolskiego człowieka na
uk Chrystusowey Imiona swoie da
li. Ci obyczaiem inszych narodow
rządzili się sami między sobą bez
wszelakiey inkursyi w Magistra
cie uczynionym czarnoxięskich sztuk
naybieglejsi w tey Prowincyi
gruby Waldemarus Krol Dun
ski wiele wystąwił Miast
pod tytułem

pod władzą iednak zostawały
Mistrzow Inflanckich Ensi
ferorum y Pruskich Cruci
ferorum Lubo trozki przedtym
od Szwedow podbici roczny
chauld im naznaczyli z kto
rey iednak powinnosci wkrotce
się wybili aż też od Augusta
Zygmunta zawoiowani razem z
Inflantami te zas Kurlandz
ką Prowincyą Zygmont Krol
Polski oddał in feudum Gottar
dowi Kettlerowi y Sukcessorom ie
go z Semigalią złączywszy z
tą iednak kondycyą że po zeyscia
ley familij powinny się te Prowin

cyę do Polski przyłączyć. ktorzy że
byli zawsze wierni Krolom y
Rzeczypospolitey Polskiey inwe
stiowani byli w osobach swoich
temi Xiestwy od Krolow Pol
skich podczas Seymow walnych
iako Fryderyk syn Gottarda
Roku 1587 ponim zaś Vilchelm
bratiego leczten za zabicie wiel
kiego Nolda w Mittawie od
dubr swoich w Kurlandyi od
Zygmunta III był od sądzony
ten przez lat 18 zagranicą błą
kać się musiał ale posmier
ci Krola Zygmunta przywroco
ny y inwestiowany ponim zaś

Syn ego

Syn iego Jakub od Władysława 4iego a ponim Fryderyk Kazimierz Roku 1683 przez Posłów swego oco uraziwszy się stany Korony Polskiey konstytucią utwirdzieli zeby byli inwestiowani Xiązęta Kurlandzkie w osobach swoich Roku 1726 gdzie tez poprzysięgła cała Szlachta Kurlandzka wierność Krolom Polskim y skasowała pseudo Elekcią Morycza a po zmarłym tym Ferdynandzie ostatnim z Leny Ketlerow Rzeczpospospolita na Seymie pacyficationis Roku 1736 naznaczyła Komissią w Gdansku na ktorey za instcyą dworu Moskieskiego Biron był Inwestiowany na Xięstwo Kurlandzkie

kie ten w nie łaskę wziąwszy się
Monarhini do Syberyi na wygna
nie posłany iest za przyszłego Xię
zęcia Inwestiowany na przyszłym
Seymie Decyzyi oczekuią Kurlandzie

SEMIGALIA Xięstwo.

Od Zygmunta Augusta in
korporowane iest do Xięstwa Kur
landzkiego od południa graniczy
z Xięstwem Litewskim w Semiga
lij iednych są obyczaiow z Kur
landami zamyka w sobie Mia
sta y Zamki te Soleburk Zamek
y Starostwo Bassemburskie Do
blin Mittawę Miasta Stołeczne
Xiążąt, te zas wszystkie Miasta
y Zamki z całem Xięstwem Filanskim
Xiąże Kurlancki z łaski Krolow sobie zlecone admi
nistruie Woło

Ta Prowincya Wołoska według woiey mieysca pozycyi graniczy na zachod z Węgrami z Transilwanią y Rossią czarną na połnoc z Moldawią na wschod z Bessarabią na południe z Wulgaryą. W ten kray nay pierwszy wtargnął z Woyskiem Polskim Kazimierz wielki Krol Polski y pod swoią go moc podbił w wolne rządy gdzie kreował Stefana y Eliasza Woiewodztwa Wołoskie po smierci zas tych na mieysce zas Eliasza Rama na Synow ich Lecz Piotr Woiewoda chcący ca

Tey Prowincyi być Panem od Jana Humiada Gubernatora Węgierskiego zebrawszy Woyska wy gnał Stefana Stryiecznego Brata swego ktorego gdy na Państwo Ka zimierz Krol Polski wprowadzić usiłował w drodze od trucizny za daney Roman umarł, z tey racy z Ka mienca wysłał Krol po Woiewodę Piotra aby przysięgę uczynił lecz nie przyiechał Krol też Kazimierz dla naiazdu Tatarskiego do Podola gdzie ogniem y mieczem wszystko niszczyli pospieszyć musiał. Po śmier ci Piotra Bochdan całą Prowin cyą trzymał bez woli Krola Polskie go przed ktorym Alexander Syn Eliasza Dziedzic Państwa Woło

skiego z Matką do Polski uciekł
ktorego Sieninski za roskazem kro
lewskim do Panstwa w prowadił.
a Bochdana wypędził Lecz po odie
zdzie Sieninskiego z Wołoch Intrus
na Panstwo zgromadziwszy ludzi
pow łurę Alexandra wypędził ktore
go bunty chcąc uskromić krol Koniec
Polskiego wysłał przeciw niemu z
Woyskiem ktorego do hołdu przymusił
aze 100000 Tureckich koni 200. Wo
łow Wyziny wozow 300. Krolowi
Polskiemu chołdowniczym oddawał
sposobem złą kandycyą azeby tym
Panstwem rządził poki lat 15 nie do

rosnie

rosnie Alexander pod temi kondy
cyami uczyniwszy między sobą po
koy wracało się do Oyczyzny Polskie
woysko a Tyran Bochdan obiąwszy
woysko swoie wiele na niespodzia
nych uderzyło gdzie szlachty Ru
skiey bardzo wiele poległo y przed
nieysi Wodzowie Odrowąs Woiewoda
Michał Buczynski y Mikołay Para
wa y tym sposobem z haldu powin
nego wybił o tym pisze Strykowski
z Węgrami y Siedmiogrodzkim Xię
stwem y Rosyą carną na pułnoc z
Mołdawią, na wschod z bessarabią
na pułnoc z Wulgaryą.

Ta Ziemia

Ta Ziemia od dawnieyszych Histo
rykow Dacią iest nazwana naypier
wszy raz od Traiana Cesarza Rzymskie
go pod moc Rzymską była podbita
do ktorey z całych Włoch ludu zło
czencow na wygnanie wysłali od kto
rych Wołoszą iest nazwana iakoby od
przychodnich z Włoch a gdy ich co raz
więcey przybywało y wiele obsiedli Mia
osobliwie Gietowie Iasygies y insze Na
rody Wołosza zmowiwszy się wszystkie
wypędziła sami nad onaiem Rze
kom osiedli z pomiędzy siebie Woiewodę
obrawszy o ktorego Imieniu nic nie wspo
minaią Historycy az dopiero Roku 133

Kronika Węgierska Woiewodę ich Ba
zarada wspomina, ktory z krolem Wę
gierskim woiował.
Tego Bazarada następca był Stefan
ktory zostawił Synow Stefana y Pio
tra bez wszelakiey dyspozycyi Panstwa
więc ci niemogąc się zgodzić ktoryby
Panstwem władnył uciekł się starszy
do Kazimierza wielkiego krola Polskiego
prosząc go opomoc przeciw Bratu swe
mu Młodszemu podtą kondycyą że mu
będzie wiecznemi czasy hołdowniczem
coy wyiednał trwali tedy przy Pol
szcze w podanstwie wieczym aż do
Roku 1359. rządzili się znowu sami
między

między sobą walnie żadney niepod
padaiąc Jurisdictiy azgdy Amorates
Cesarz Turecki w Roku 1376 pobrał
wiele krain pogranicznych Wołoszka
pokoy sobie obmysliwaiąc do Krola
Polskiego się uciekła.
Po smierci tych dwoch Braci Ale
xander Panstwem władnył ktory
po zeysciu swoim Eliaszewi Synowi swe
mu w rządy go puscił ten Brata swe
go Stefana z Wołoch wygnał ma
cochę utopic kazał lecz y on sam od
Brata wzaiemnie wypędzony uszedł aż
do Polski ktory za rozkazem urzędu
Polskiego na Zamku Sieradzkim pod

strazą zatrzymany poty, poki Brat ie=
go Stefan nie odda hołdu więc w krot
ce Władysław Krol Polski obudwoch
Braci poiednawszy sobie chołd odda
wać naznaczył we Lwowie co Rok
200 wozow wyziny 400 sztuk kosztyru
200 koni Cekielskich ktory hołd y na
stępca iego Druguła oddawał corocznie
tudziez y Roman Lecz Piotr Syn iego
uczyniwszy przysięgę przed ~~Kasztelan~~ Panami
mi Krolewskiemi Piotrem Odrowę
zem y Janem Koniecpolskim Kan
clerzem dziedziczył Panstwem z Ale
xandrem Bratem swoim Bochdan
mianował się byc Synem Romano

wym więc

wym więc y Panem Wołoch bydź pra
gnył ale ale Alexander Brat Piotra
Woiewody uprosiwszy pomocy u Ka
zimierza Krola Polskiego wypędził
go. Ktory nazbierawszy sobie roznego
łotrostwa Moldawianow, Bessarabow, Ta
tarow, zemścił się wypędziwszy go lecz
y z Matką az do Krola Polskiego Krol
tedy Koniecpolskiemu zdawszy komendę
wysłał woysko z Rusi y z Podola na prze
ciw niespokoynemu Intruzowi lecz
od samego rana az do Nocy biiące się
znacznych ludzi wiele Szlachty Ru
skiey wymordował tyran iednak y on
będąc porażony z placu y z Panstwa ucho
dzimy

dzic musiał. Piotr zas ugruntowa
ny na Państwie w pokoiu od tąd słu
żył Krolom Polskim. Po smierci tego
nie spokoyny bardzo człowiek wrzą
dy Państwo obiął Imieniem Stefan
naypierwszą miał woynę z Turkami
ktorą wygrał powturną pod protek
cyą udawszy się Krola Polskiego z
pomocą tego woyska wygrał lecz Pol
skie woysko zdradził pod Bukowiną
y Turkom go wydał tym zapra
wiony w Roku przyszłym Po
dole y Ruskie zaczął plądrować
kraie aż ku koncom Podgorza do
Rzeki Wisłoki Przemysl Rady
mno Przeworsko Łańcut Miasta

spalił

spalił tak wiele ludzi zabrał ze
Tracya Macedonia Hordy Ta
tarskie Azya y Grecya Branca
mi Ruskiemi Polskiemi napeł
nione były nie zliczone stada
bydła. Przeprosił potym Tyran
Krola hołd mu zwykły obiecuiąc
y wszelaką pomoc ku nieprzyia
cielom Koronnym lecz znowu
zdradziwszy Wiarę złamawszy
Pokucie odebrawszy y znowu od
dawszy umarł. Roku 1504 Dostało
się Państwo Wołoskie wrzędy
Bochdana iedno oki 1505. Ten
ocorkę Alexandra starayąc się od
dał niektore Zamki do Polski
należące corki iednak Krolew

ski nie otrzymał zebył Greczy
nem. Po śmierci Przeczęcey Mat
ki Krolowey Posłow powtorę
wysłał o Elzbietę proszęc lecz y po=
wtory zadney nieodebrał konso
lacyi zebył Pochancem y obmierzłym
iedno okiem czym rozgniewany re
bllizował Pokucie wziął alego
prędzey oddac musiał bo woy
ska Polskiego 4000 wskroułę=
potencye zamki Miasta pood
bierawszy y 600 ludzi zabirasz
w tey batalij Felix y Jerzy Stru
siowie Rycerze Polscy z Pułkami
swemi zgineli z ktorych Jerzego
Strusia y ymię z pot iego komen
dy Tyrańścięę karał lecz ka
mięniecki

lecz Kamięniecki Hetman na
tymże mieyscu Pięndziesiąt Woło
chom tąż samą konfuzyą wet
zawet oddał. trzeci raz ieszcze
się pokusił o curkę Alexandra
Tyran Woiewoda Pod kondycya
mi że Wiarę Chrystusa przyimie
y że Hołdowniczem będzie lecz
Alexander umarł otóż kondycyi
dawnych nie zachował, do Wo
iewodztwa Ruskiego wtargnął
Lwow y Zamki niektóre za Zyg
munta pierwszego złupił z racy
odebranego sobie Pokucia wie
le tam Korzysci nabrał ucieka
iącemu iednak do Wołoch ogniem

y mieczem wiele mu szkodzili Po
lacy na głowę poraziwszy go y
z Woyskiem iego wlesie ukrytego
wten czas całą Wołoszą wszerz
y wdłusz zwoiował z Rycer
stwem Polskim Kamięniecki tak
dalece że opokoy prosić musiał
wstydząc się uczynioney rebellij
z kondycyy przeszłego hołdu y
wszystkich oddania Łupow z Pol
ski zabranych do przyięcia tey przy
sięgi Delegowani byli Krupski z
Tominskim Rycerze Polscy.
Nastąpił po nim rowny Wiaro
łomca Pelvyllo ktory niedba
iąc na wielkie nieszczęscio[...]

kczporow

tecessorow ktory niedbaiąc prze
ciw Krolom Polskim powstał holdu
zwyczaynego oddawac niechcąc
kray pustosząc od pokucia azdo
Halicza az Krol Zygmont 6000
kwarcianyc Zalmirzow popisawszy
Iana Hrabię Tarnoskiego Het
mana imprzelozył y do wołoch
wysłał ktoremu Petryłło z częscią
Turkow Węgrow y Wołochow za
szedł z ktoremi 12 razy potkawszy
się Hetman tylez Wiktory ode
brał ale Petryłło całe woy
sko zgromadziwszy 50000 y spro
wadziwszy nie iakoby pobił
ale iakoby zywcem pobrać

myslit ale odwarni Rycerze Pol
scy Balicki y Troianowski Ro
tmistrze pierwszey Roty zgiey
Mikołay Szaniawski Maciey
Włodek Prochopyc Alexander,
Szaniawscy y Hetman Tarno
wski wielkim boiem y sercem
pyszno impreze Tyrana zkon
fundowali tak dalece ze ustę
powac y uciekac musiał.
pod oboritynem wsią Zupy zo
stawiwszy Rycerze Polscy zabra
li z korzyscią y iancami do
krakowa przyiechali x 1531
W ten czas Hetmanowi Tarno
Lanowe Krol uchwalił na

Seymie

Seymie to iest po dwa grosza oddano.
Pozostali dla pilnowania Granic
Zołnirze Polscy w niedostatkach
zywnosci dla siebie y dla koni
czesto kroc wpadali w Woło
chy z kąd częste wynosili ko
rzysci czego nie mogąc zniesć
Woiewoda Wołoski zapomni
wszy słowa danego w kroczył
w Podole gdzie pustoszącemu
Miasta Zamki nikt niedał
odporu dla niezgody Rot
mistrzow Woyskowych Jędrzey
iednak Jęczenski Starosta Ko

chalinski Mikołay Szaniawski
Hetman Polny y inszych kil
ku Rotmisztrzow przeciw niemu
wyszli lecz nie mogąc go przeła
posiłaiących Turkow ktorzy na
samym stanęli celu wielką od
niesli klęskę gdy na 60 samych
Szlachty poległo pachołikow 500
Po tey porażce Polakow Turczyn
Soliman Car Wołochy w opie
kę swoią wziąwszy Woysko swo
ie do Wołoch wyprawił y no
wego Woiewwodę Alexandro
wica kreował a Petryłe rebel
lizan

lizanta Polskiego z dostoinstwa
złożył który do Januszy Króla
Węgierskiego o protekcyą prosząc
uciekł się wtenczas z Zygmon
tem Królem Polskim Wolo
sza na 6: miesięcy pokoy sobie
uczyniła ale y Stefanowi niedłu
go szczęście służyło bo zarząbry
wszy się Wolosza sami go zabili
pod czas domowych niezgod a
Alexandra sobie obrali którego
go Petryłło z Węgier powro
ciwszy tam mało co ludzi na
zbierawszy z Woloch wypędził

Samsię znowu Panem uczynił
agdy o więzniów upominał się
w Polszcze zostaiących umarł.
Syn iego Eliasz po nim Pan
stwem władnył około Roku
1546 ten od stąpiwszy Wiary
Chrystusowey z Turczył się y z
Turkami się zkoligacił lecz wia
rolomce pretko Pan Bog skarał
gdy Car Turecki wątpic o iego
wiarze poczoł tak go zatracił
ze zadney wiadomosci nie
zostało. Więc na mieysce iego
Iwo niego na Woiewodztwo

promowdał

promowował Mielecki zas Het
man z strony Zygmenta Augu
sta Krola Polskiego wprowadził
Bochdana al Panem chcący go
uczynic Iwonia z Turkiem się
złączywszy długą y wielką woy
nę wiodł z Polskiemi tak dale
ce że Bochdan ustąpić musiał
y w Moskwie umarł Iwonia
iednak zwyczaiem przodkow
swoich wiernośc poprzysiągł
Zygmontowi ktorą zupełnie za
chował a za grzech żałuiąc Ka
tolikiem został prosząc tylko
krola ażeby Dobrosołowski z
Zamku Chocianskiego ustąpił
ktorego on z Turkiem dobyć nie

mogł co się y stało.
Tego Iwonię Petryłło Molda
wski Gospodar u Zelima Cara
Tureckiego podkupił Lecz Iwo
nia z Panstwa nie ustąpił ale
o niego mocno woiować postano
wił zebrawszy tedy Czernię swo
ię Kozaki do Polski nalezące
y Wołoszę y zwycięstw nad
Turkiem y Moldawianami
odniosł Miasty Fortecy wie
le dobył Złota Srebra kamie
ni drogich rzecz niezliczona
Basse Tureckiego ze podmiecz
dekretował trzy razy Srebrem od
ważyc musy chciał dwa razy
złotem raz kleynotama Lecz
wzgardzony

w zgardziwszy pieniędzami tego
rozsiekać kazał zaraz y męstwem
Swierczynskiego wielkiego Het
mana Kozackiego w ostatniey
zas Batali gdy iuz miał z Try
umfem z placu zchodzić Hie
renim Hetman Wołoski 3000
czerwonych Złotych przeku
piony Iwoniego zdradził dwa
nasciemu tysięcy ludu straciwszy
w samey naygwałtowniejszey
potrzebie ktorych sam woysku
swemu znieść kazał w tym
Iwonia Woyska wielkoscią nie
przyiaciela zwyciężony oko
pał się iednak trzy dni mocno
się broniąc ale nie mogąc

wystarczye podłemi kondycy-
ami! ażeby go żywego da Żeli
ma Cesarza zawieźli! 2do aże
by Kozakow wolno wypuszcze
no przyieli te kondyeye Turcy
y poprzysięgli ale nie do trzy
mali słowa bo go Basa Turecki
do Obozu przychodzącego mie
czem swoim przebił głowę mu
ucioł y na tyce nosić kazał ian
czarom zas rozsiekać go dał roz
szarpanego na poły od Wielbłą
dow po tym czerń wszystką
powycinać dał widząc kozacy
wiarołomcow tak mocno na
Turkow natarli że ich do uciecz
ki nieco na kłonieli wielkosci

iednak

iednak Turkow zwyciężeni
w niewolą zabrani w krutce iednak
wykupieni Iwonię tego Pan Bog
skarał za odstąpienie Wiary
swiętey lubo przecię katolikiem
umarł. Po Zmarłym Iwoniu
Petryllę na Panstwo osadzieli
ktory bardziey Turecką niż
Polską trzymał Tatarow u sie
bie zachowywał z plonami Pol
skiemi przeciwko postanowieniu
y przysięgłym paktom ten
w krotce samym obmierzł
Wołochom iż cierpiec na Pan
stwie niemogli więc pisali
do Brata Iwoniego Podko
wy aby
przyiechał.

wy aby przyiezdzał na Pan-
stwo sobie dziedziczne po bra
cie zebrał tedy kozaki pod
komendę Szacha y pod Jasse pod
stąpił ktoremu z ludem swoim
zaszedł Petryłło swoich nieszczęs
sciem bo u padniem ko za cy na zie
mie pierwszy ogień wytrzymali
bez straty swoiey Turkow na 300
za ieden raz porazieli ale że ten
Podkowa bez pozwolenia Augusta
Zygmonta Krola Polskiego tę rzecz
uczynił przeciwko prawu y paktom
z Carem Tureckim do wiezienia do
Kawy go odesławszy na Żąda
nie Tureckie krol we Lwowie gło
wę mu uciąc karał o czym się
koraydowrz...

kozacycy dowiedziawszy się Brata
iego Alexandra do Wołoch za
wiezli postrach czyniąc Woło
chom mowiąc często choc Pod
kowy niemasz, został iednak Pode
szwą Lecz Car Turecki Iankuła
Sasa nie dopusciwszy iuz Pe
tryłły Woiewodą Wolinskim
kreował ktory że też Tatary nie
przyiaciele Polskiego krola przez
swoie Panstwa przepuszczał z
Panstwa spuszczony a uciekaiące
mu do Węgier Stefan Batory y
krol y Polski głowę mu uciąc
kazał za przyszłe wiarołomstwa.
Ponim Panował Hieremi nadwo

łoszą ten zdomem Xiążęcia Michala Wisniowieckiego z koligaciwszy się zupełną wiarę dochował zwykły hołd lecz po smierci iego rebellią uczynili Wołoszy z Praktyki Turecki ale uskromieni prętko od Rycerzow Ukrainskich az do tych tedy czasow nalezeli Wołoszy do Polski ale iednak tym sposobem ze Cesarzowi Tureckiemu dan z Wołoch dawano co rok to iest konie Cekielskie Woły owce barany y inne potrzeby na kuchnią aby pokoy między koroną Polską y Turkiem

trwał.

trwał nie naruszony Roku 1621
Władysław Syn Zygmunta
3ci wybrał się do Moskwy ale
że Turcy kinderbaszą z woyskim
znacznym wysłali przeciw koza
kom że ich napastowali przy
Morzu Euxinskim więc wie
le się oderwało od Władysła
wa woyska na Sukurs Zołkiewski
wskiemu który pokoy miasto
podkania się uczynił z kinder
baszą Wołoską y Moldawską
bez wszelakiey potrzeby y bez ra
dy Stanow Polskich poddał się
z kinderbaszą Carem Tureckim
gdzie zaraz Tatarow osadził

dla prezi

dla prezydiom tego Błedu nikt
iuż ńie poprawił potym y ow
szem Władysław Krolewicz y
Hotkiewicz Hetman Rokuż by!
utwierdzic musieli pokoy uczy
niwszy przez pakta Zołkieskie
go y takodtąd podiarzmem
ięczą poganskim.

MOLDAWIA

Ta Prowincya zawsze razem
chodziła z Wołoską dlaczę
częstych iednak Braci na
Panstwo Sukcessorow bywa
la często rozłoczona tak że ie
den w Wołoszek a drugi w
Moldawii.

w Moldawie rzędy swoie wiedli. Kray to iest gorny wszystko obfituiący graniczy na pułnoc z dniestrem dzieląc z nim ią od Podola na południe z Donaiem dzieląc z nim ią od Wulgaryi na zachod z Bessarabią często byli katolickiech obyczaiow ale iak rebellizowali to się Turczyki ostatni był Woiewoda Moldawski y Wołoski Ieremiasza Mochili albo Hierenzego Syn Kostanty nazwany ostatni hołdownik Polski

ten od Stefana Tomszy przez
faktię Turecką wypędzony z
Panstwa asam investiowany mia
sta ma Jaßy Stołeczne Woie
wodow Hocim Zamek dobrze
ufortyfikowany Haldu Ro
cznego daie Woiewoda Mol
dawski 300 czerwonych złotych
Włoski.

BESSARABIA

Ta także Prowincya przyłą
czona Będą do Polski do
krolow Polskich należała
mocno ufortyfikowane ma Mia

sta

sta nad Morzem Czarnym y Dnie
strem Oczachow Białogrod nd
Dniestem y Będer w ktorym kilka
czasow Karol 12. Krol Szwedz
ki po przegraney pod Pułtawą
z Piotrem Carem Moskiewskim residował.

SLĄSK

Na dwie się dzieli częsci
na wyszy y na niszy. Wyszy
Sląsk zamyka w sobie Xięstw
9. to iest Tęszynskie Racibor
skie Opawskie Iegiedorskie
Nisskie Monsterberskie y Swi
dnickie

Niszy Sląsk zamyka wsobie
Xiestwiosm to iest Wrocławskie Ole
snickie Olawskie Ludniczkie
Jawerskie Głogowskie Sagan
ganskie y krosnickie Graniczy
na zachod z Czechami y Łuzacyą
na pułnoc z Brandeburgią na wschod
z Polską na południe z Morawą
Ta Prowincya razem z Polską
iest ufundowana od Czasow Lecha y
Sukcessorow iego do niey zawsze
należała iako piszą historycy
Polscy y Nicolaus Henelius fuit
Silesia Poloniæ Regi a Lecho
conditi Provincia pene annos 860
lubo od Cesarzow Niemieckich

kilka razy zawoiowana była leczewsze do pierwszey przychodziła godnosci. Po karolu wielkim Ludovicus Pius uczynił Slązakow Hołduiących Lecz po smierci iego wybili się aż znowu Luitpertus Arcy Biskup 874 w podanstwo ich wziol olym piszą kroniki Fuldijnskie Wincenty kadłubek pisze ze Bolesław Chrobry pierwszy krol Polski na początku panowania swego cały pod swoy rząd Sląsk podbił utracił go zas Mieciesław 2gi wi dząc albowiem złego rządy ygnu mość Wratysław Xiąże Czeski

mszczyc się krzywdy uczynioney
Dziadowi Swemu ktoremu Chrabry
Oczy wyłupic kazał Sląsk sobie
podbił lecz kazimierzowi pierwszemu
wrocic go musiał Roku 1140 Posmier
ci Bolesława Krzywoustego Wła
dysławowi Starszemu pierwszy
Monarsze Polskiemu potym od
rodzonych Braci.. de troniżo
wanemu dla honoru iego utrzy
mania Sląsk dany y pozwolony
od tego tedy iuż własnym Pro
wincia ta miała Panow y od
Polski poczęła od padac bo coraz
to więcy rzączow miała. Pomier

citego Władysława

ci tego Władysława gdy trzey Sy
nowie iego Bolesław Mieci
sław y Konrat podzieli-li się
Panstwem z wszelaką iednak de
pendencyą Panow swoich Krolow
Polskich z kondycyą niealie
nowania żadnego kawałku zie
mi od kraiów ich podległych
y być zawsze Xiążętami Polskie
mi iakoż przez długi czas niezła
maną zachowali wierność yow
szem cokolwiek widzieli bycz
dobrym Oyczyzny to wszy
sko czynili, na Seymy się zie
zdżali, woienne expedycye od

odprawiali y insze godnie y
insze godne posługi czynili.
Iednakowosz iak tylko Po
tomkom Władysława do
stała się Prowincya dorzą
dzenia tak zaraz między Pa
ny scyzye Polskiemi y Slą
skiemi szczelysię ktore widząc
Krolowie Czescy łatwo Sląsk
woiowali do czego im y owszem
pomagali iako y czynił Ian
Henryka Cesarza Syn ten poty
między niemi niezgody czynił
aż ich pod swoię moc odebrał
Xiązęcia Lignickiego y Brze

dotąkreś

dakiego dla woien domowych
ubostwa z ew Wrocławskim Sy
now swoich w zastaw dali za
Bolesla Pudica Otokarus
Krol Czeski opawę opanował
potym Henryk Probus Xią
ze Wrocławski złączywszy
~~się z Czechami~~ przymusił Ka
zimierza Xiążęcia Opolskie
go ze musiał siebie y Xięstwo
swoie poddac y Przyłączyc
do Krolestwa Czeskiego.
Za Władysława Łokietk
Synowie

kłocić się poczęły Bolesław z
Władysławem konspiracyę
uczynili przeciw starszemu Bratu
swemu Herykowi ktorym dał po
1763 moc Jan Luxemburski Krol
Czeski lecz Henryk zwyciężył
ich z pomocą woyska Łokiet
kowego, ugodził się potym z
Henrykiem Jan Czeski y wy
mogł nanim że Xięstwo
Wrocławskie zamienił za
Kłosky a Władisław y Bole
sław do(ko)rony Czeski dobro
wolnie przyłą

wolnie przyłączeli Xięstwo Li-
gnickie y Brzeskie y odtąd do
Krolestwa Czeskiego iest przyłączo-
ne złą iednak kondycyą że Sa-
memu tylko domowi Luxem-
burskiemu to iest Janowi y Ka-
rolowi służyć będzie po
śmierci zaś tych do Polski na-
zat przywrocona bydź Powin-
na ta iednak Cessia Państwa
Śląskiego bez wszelakiey ra-
dy Stała się Senatorów Rze-
czy pospolitey Polskiey Kazimierz

iednak donacyą te potwierdził.
Z tych tedy Xięstw Prowin
cyi Sląskiey Kazimierz Wielki
odebrał Ziemię wschowską iako swoię
a Xięstwo Siewierskie Zbigniew
Olesnicki Kardynał y Biskup
Krakowski kupił y przyłączył
do Polski na bywszy donacyą
od Xiązząt Cieszynskich Xię
stwa te Zatorskie Oswiecinskie
do Polski przyłączone są.
Władysław Jagiełło Krol Polski
z Wencesławem Cesarzem

Krolem Czeskim uczynił pokoy
złą kondycyą azeby na kazdą
expedycyą woienną 600 kawa
waleryi zdidami a 600 zkopia
mi dawał do pomocy przeciw
Krzyzakom słuzyli woiuiące
mężnego Władysława Pano
wania przywrocila się do Polski
Prowin: Sląska złey racyi ze
Zygmont Cesarz Krol Czeski
z koligacił go z Elzbietą Krolo
wą Czeską azanią oddał Sląsk
cały w posagu Władysław zaw

proszony od Czechow za krola
ktory sie ozeniwszy z Elzbietą Al
berta Austryackiego Krola Cze
skiego Corką po smierci zas Syna
kazimierza Władysława krola
Czeskiego dostała się Ludwi
kowi po ktorego Smierci zno
wu Marya Corka iego w dzie
dzictwo wniosła dom Austrya
cki Ferdynanda pierwszego
Cesarza a od tąd iuz wszelaką wsze
laką pretensię ustała y ucichła
krolow Polskich do Slaska

bardziey racyi że nie bez kłotnie
y woyny, ale przez naturalną suk
cessią Sląsk od padł od Polski.
od tego Ferdynanda Cesarza aż
do Krola dziś przy Cesarzach Nie
mieckich zawsze zostawała aż
po smierci tego Corka Maria
Teressia teraznieysza Krolo
wa Węgierska w posagu otrzy
mała Sląsk wyszy nizszy zas
Sląsk przez woyny Fryderyk
krol Polski obsiadł.

SPISZ

Ta Prowincya z dawna

należała do Polski granicy z Wę
grami ale od Bolesława krzywou
stego dana 1108 w posagu dana
Stefanowi Synowi Kolomana
Krolowi Węgierskiemu za Jadytę
Corkę Miechowita Lubinski
y przeto od padła od Polski do
Węgier 1412 Zygmunt Krol
Węgierski a potym Cesarz
dla potrzeby woienney zastawił
ią Władysławowi Jagiel
lonowi w 40000 Sexagen pod
tą kondycyą że co rok ta Suma
ma być pod wyszona alternatywnie
tanto poki nie będzie wypłacona
y na Starostwo przemieniona.

Posła u stolicy Apostol.

Posła do Stolicy Swiętey
Apostolskiey wyprawił
z tamtąd nic do swey my-
sli odebrawszy Rezolucyą

ILE Razy otworzę usta moie
nie godne na modlenie się, na oddanie
tobie IEZU moy, twoiey chwały
Boskiey, Tyle razy, życzę sobie Ię-
zykow, Serafinow ognistych, abym
ciebie IEZU moy wielbił chwalił
amen

Modlitwa skuteczna przeciwko wsz-
ki broni na woynie y na kazdym mieysz-
scu iako Tarcza nieprzełamana kaz-
demu ktoryby ią nosił przy sobie mia-
y mawiał, y przeciwko wszelkim zło-
sciom od Nuncyusza X. Papieza pe-
wnemu Woiennikowi wielkiemu zedpusty
łana y aprobowana.

OBrona Duszy y Ciała oto Imię
Panskie Isnos wszelkich Isności, Bog
początek początkow Bog zycie zyiących
Bog z ktorego wszystko, Bog w ktorym
wszystko, Bog przez ktorego wszystko
Bog, Bog Bogow, Bogr od chwaly nay
mocnieyszy, Bog Adonay Pan Bog
heliom naysprawiedliwszy, Bog
Heloim wysoki, Bog Heloa Pan Bog
y naymocnieyszy Bog, Bog Soday
naymocnieyszy, Swięty Swięty Swięty
Pan Bog Zastępow Sabaoth straszliwych
Woysk Pan Bog, Bogow, Bog Adonay
Tetragramaton czego wyłozyc
niepotrafią wszystkie Języki zy-
iących ani myśl ani zmysł Ludzki

Proba proba Calamus Proba proba

N. N.ta Naynie godnieysze Boga stwo-

Proba Calamus Calam

rzenie tak nay wyzszego Stworcy,
niegodzien iestem Imienia nay-

Calamus Proba

wyzszego wiedziec, ani wspomniec
ani złozonych wymowic Słow, a co
większa y oczu w Niebo podniesc
lecz tylko Boskie odwazam sy po-
nowic litery. Sot Alewet He ucie-
kaycie Diabli, uciekaycie nieprzy-
iaciele narodu Ludzkiego uciekaycie
buntownicy Stworcy waszego całuycie
przeklęci Szatani to naychwalebniey-
sze y Wielkie dziwne Imie Adonay
Tetragramaton, Iezus Chrystus Krol
Chwały przyszedł w pokoiu, Bog
stał sie człowiekiem, Chrystus przy-
szedł

mora rubi

me[illegible] bez[illegible]

[illegible]

5583
I